

1. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Türkiye kuzey yarımküre ülkesi olduğu için en uzun gündüzü 21 Haziran'da en uzun geceyi 21 Aralıkta yaşar. Türkiye'de 21 Aralık'tan sonra gündüz 21 Hazirandan sonra da gece süresi uzamaya başlar.

CEVAP: D

2. Balat delta ovası iken, Ceylanpınar, Amik ve Varto ovaları tektoniktir. Tefenni ise Göller Yöresinde yer alan karstik kökenli bir ovadır.

CEVAP: D

3. Verilen alanlar içerisinde bitki örtüsü bakımından en zengin yöre Muğla Mentеше yöresidir. Bu nedenle rüzgar erozyonun en az olduğu alan Mentеше Yöresidir.

CEVAP: A

4. Aras Ermenistan ile Meriç ise hem Yunanistan hem de Bulgaristan ile sınır oluşturur.

CEVAP: C

1. DENEME - ÇÖZÜMLER

5. Akdeniz iklim kuşağının etki alanında yer alan Kıyı Ege'de yazlar sıcak ve kurak geçer. Bunun nedeni yörenin yer şekilleri özelliği değil, sahip olduğu matematiksel konumudur. Başka bir ifadeyle Akdeniz iklim kuşağındaki alanlar yaz aylarında 30° dinamik yüksek basıncının etkisinde kaldıkları için yazlar sıcak ve kuraktır.

CEVAP: B

6. İndirgenmiş izoterm haritalarında herhangi bir yerin yükseltisi göz önüne alınmaz. Bu nedenle en düşük sıcaklıkların Erzurum Kars Bölümü'nde ölçülmesi yükselti faktörü ile açıklanamaz. Bu durumun nedeni karasallıktır.

CEVAP: C

7. Yıldız Dağları Bölümünde Karadeniz iklimi özellikleri görülür. Bu alanda yaz kuraklığı olmadığı için ormanın kendini yenileme süresi oldukça kısadır.

CEVAP: B

8. Tüketim merkezlerine yakın alanlarda besi ve kümes hayvancılığı ilerleme gösterir. Bu alanlar pazarlama koşullarının geliştiği sahalardır.

CEVAP: A

1. DENEME - ÇÖZÜMLER

9. Hammadde kaynaklarına bağılı olarak Zonguldak'ta kağıt, Antalya'da konserve, Şanlıurfa'da ise tekstil sanayileri gelişme göstermiştir.

CEVAP: E

10. Türkiye'de çay, pamuk, tütün ve turunçgil gibi ürünlerin üretim miktarı iç tüketimi karşılar. Fakat pirinç üretimi tüketimimizi karşılamadığı için ithal edilir.

CEVAP: C

11. Dış ticaret açığımızın çok fazla olmasında petrol, doğalgaz ve ilaç gibi ürünlerin ithalatının fazla olmasının etkisi büyüktür.

CEVAP: C

12. Truva (Çanakkale) antik kent özelliği taşıır. Bu nedenle bu alanın turist çekmesinde daha çok beşeri etmenler etkili olmuştur.

CEVAP: E

13. Oymapınar su gücü ile Elbistan ise linyit kömürü ile çalışan santrallere sahiptir.

CEVAP: D

14. Grafikteki bilgilerden yola çıkılarak aritmetik nüfus yoğunluğuna ulaşılamaz. Bir yörenin aritmetik nüfus yoğunluğunu hesaplayabilmek için toplam nüfusun yanında yüzölçümünde bilinmesi gerekmektedir.

CEVAP: B

15. Doğu Karadeniz Türkiye'nin en çok göç veren yerlerindedir. Bu yörede kadın nüfus oranı erkek nüfus oranından fazladır. Diğer merkezler göç aldığı için erkek nüfus oranı daha fazladır.

CEVAP: D

16. Kıyı Ege'de kırıklı litolojik yapı geniş alan kaplar. Bu nedenle bu sahada jeotermal potansiyel de çok fazladır.

CEVAP: C

17. Türkiye'nin her geçen gün hammadde ihtiyacının artması sanayileşmekte olan bir ülke olduğunu kanıtlar.

CEVAP: C

18. IV. merkezde (Kütahya Emet, Balıkesir Susurluk çevresinde) önemli bor mineralleri yatakları bulunur.

CEVAP: D

2. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Verilen merkezlerden IV. merkez ile I. merkez arasındaki sıcaklık farkının nedeni yükseldir.

CEVAP: E

2. Türkiye Akdeniz iklim kuşağında yer alan bir ülkedir. Genel olarak kurak ve yarı-kurak iklime sahiptir. Bu nedenle tarım arazilerinde verim düşüktür.

CEVAP: D

3. Herhangi bir yerde delta oluşabilmesi için akarsuyun taşıdığı alüvyonun yeterli miktarda olması gerekir. Eriyebilen kayaların bulunduğu arazilerde alüvyon miktarı az olur.

CEVAP: E

4. Harita incelendiğinde Akdeniz Bölgesinde (Taşeli–Teke yöresinde) karstik şekillerin yaygın olduğu görülür.

CEVAP: A

5. İç Anadolu'da artezyen kaynakların aşırı kullanımı yeraltı su seviyesinin azalmasına neden olur. Kapalı havzaların varlığını etkilemez.

CEVAP: D

6. Yüksek basınç alanlarında;
- Havanın yere uyguladığı kuvvet fazla
 - Nem ve yağış az
 - Hava ayaz
 - Bitki örtüsü cılız olur.

CEVAP: A

7. Harita incelendiğinde özellikle Akdeniz ve Ege kıyılarında sıcaklıkların 26° C ile 28°C arasında olduğu görülmektedir.

CEVAP: A

8. Akdeniz Bölgesinin Antalya Bölümünde turizm Adana Bölümünde ise tarımsal faaliyetler daha çok gelişmiştir.

CEVAP: E

9. Türkiye'de köyaltı yerleşmelerinin ortaya çıkmasında ve dağılımında maden ocaklarının bir rolü yoktur.

CEVAP: E

10. Geniş verimli alüvyal ovalar → I
Tarımsal nüfus yoğunluğu fazla → II
Kırsal nüfus oranı yüksek → V
Yaz turizminin geliştiği yer → IV tür.
Soruda III numaralı merkezle ilgili bilgi bulunmamaktadır.

CEVAP: C

11. Gübrenin hammaddesi fosfattır. Fosfatta yurt dışından ithal edilmektedir.

CEVAP: E

12. I ve III numaralı yerler Karadeniz Bölgesi'ndedir. Bu bölgede don olayı çok azdır ve yaz kuraklığı yaşanmaz.

CEVAP: A

2. DENEME - ÇÖZÜMLER

13. Zeytin ve turunçgil kış ılıklığı ister. Bu ürünlerin yetiştirilmesinde sulamadan ziyade kış sıcaklığı önemlidir.

CEVAP: E

14. Jeotermal enerjide buhar gücü kullanılır. Doğalgaz fosil yakıttır. Her iki enerji kaynağında iklimden etkilenmez.

CEVAP: A

15. I. → Antalya (Akseki) Boksit
II. → Kütahya (Emet) Bor
III. → Sivas (Divriği) Demir çıkarılır.

CEVAP: D

16. İzmir'de petrol, Karabük'te demir - çelik, Ankara'da mobilya sanayisinin varlığının hammaddeye yakınlıkla ilgisi yoktur. Üç merkeze de işlenecek hammadde dışarıdan gelir.

CEVAP: A

17. Gelişmiş ve hızla gelişen ülkeler dış ticarete hammadde ithal eder. Bu ülkede yetişmiş insan gücüne duyulan ihtiyaç fazladır.

CEVAP B

18. Kayseri → İç Anadolu
G.Antep → G.D Anadolu'nun önemli kavşak noktalarında bulunan illerdir.

CEVAP: E

3. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Tarımsal nüfus yoğunluğu bir yöredeki çiftçi sayısının tarım alanlarına bölünmesiyle elde edilir. Doğu Karadeniz (II) ve Muğla yöresinde (IV) engebeli araziden dolayı tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

CEVAP: D

2. Tütünün en çok yetiştirildiği yer Kıyı Egede Manisa-İzmir çevresidir. Çukurova-Tütün eşleştirmesi yanlıştır.

CEVAP: A

3. Verilen alanlar içerisinde engebenin en fazla olduğu yer Doğu Karadeniz ile Hakkari Yöresi'dir. Engebeli yerşekillerinden dolayı bu alanlarda makine kullanımı oldukça azdır. Bu yüzden Doğu Karadeniz ve Hakkari yöresinden olan göçlerde makineleşme etkisinden söz edilmez.

CEVAP: D

4. Etrafı yüksek dağlarla çevrili olan İç Anadolu Bölgesi yaklaşık 1000 m'lik ortalama yükseltiye sahiptir. Bu nedenle akarsuların yatak eğilimleri az değildir. Akarsular derin vadiler içerisine gömülmüştür.

CEVAP: E

5. Türkiye'deki petrol rezervleri toplam tüketiminin ancak %10'unu karşılar. Bu nedenle ithalat ürünleri içinde önemli paya sahiptir. Petrol ithal ettiğimiz bir ürün olduğu ve genel olarak deniz yoluyla taşındığı için petrol rafinerileri de genelde kıyılarda kurulmuştur.

CEVAP: A

6. Marmara Bölgesi'nin kuzeyinde yer alan Yıldız Dağları Bölümünde Karadeniz iklimi görülür. Bu alanda bulutlu gün sayısı fazla olduğu için güneş enerjisinden yararlanma imkanı da azdır.

CEVAP: C

7. Van Gölü → Hem volkanik set hem de tektonik
Büyük Çekmece → Kıyı set (Dalga biriktirmesi)
Tortum → Heyelan set gölü özelliği taşır.

CEVAP: B

8. Erozyonun şiddetli olduğu alanlarda yetiştirme süresi uzun olan ürünlerin ekimi yapılmalıdır. Bu durum erozyonu önemli ölçüde azaltacaktır. Yetiştirme süresi kısa olan tarım ürünleri erozyonla mücadelede oldukça yetersizdir.

CEVAP: A

9. Bir ülkedeki iç göçler aritmetik nüfus yoğunluğu üzerinde etkili değildir. İç göçler bölge ve yörelerin nüfus yoğunluğu üzerinde etkilidir.

CEVAP: D

10. Alanya'da kimya sanayisinde kullanılan barit çıkarılmaktadır. Krom; Elazığ (Guleman) Muğla (Fethiye, Milas, Marmaris, Dalaman) Denizli (Acıpayam), Bursa, Kayseri, Eskişehirde çıkarılmaktadır.

CEVAP: E

11. Türkiye'nin yüksek ve engebeli bir ülke olması akarsuların hidroelektrik potansiyelini arttırmıştır. Bu durum olumsuz değil, olumlu bir sonuçtur.

CEVAP: D

12. Zonguldak'ın gelişiminde tarım değil, madencilik faaliyetleri belirleyici olmuştur. Diğer merkezlerde ise tarıma dayalı sanayi faaliyetleri ön plandadır.

CEVAP: A

3. DENEME - ÇÖZÜMLER

13. Grafik dikkatlice incelendiğinde bakır üretiminde 1980-1985 yılları arasındaki artışın 1995-2000 yılları arasındaki artıştan daha az olduğu görülecektir.

CEVAP: D

14. Ege Bölgesi'nin kıyı kesiminde veya İç Anadolu ile Toroslarda sadece denizde yaşama özelliğine sahip deniz fosillerine rastlanması bu alanların jeolojik devirler içerisinde deniz tabanı olduğunu daha sonra epirojenik hareketlerle toptan yükseldiğini kanıtlar.

CEVAP: C

15. Çukurova Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin taşıdığı alüvyonların deniz içerisinde birikmesiyle oluşan delta ovasıdır. Bu alanda volkanizma etkili olmamıştır.

CEVAP: E

16. Verilen merkezlerin birincisinde (X) yerel saat 12.00 iken, ikincisinde (Y)13:00-14:00 aralığındadır. Bu nedenle ikinci merkez daha doğudadır. Yani daha doğuda olan Y merkezinde yerel saat X merkezine göre daha ileridir.

CEVAP: D

17. Verilen merkezler arasında en engebeli istikamet Rize-Erzurum arasındadır. Bu nedenle yol yapım maliyeti de en fazla Rize-Erzurum istikametinde olacaktır.

CEVAP: E

18. I. merkez Kıyı Ege'dir. Bu alanda Akdeniz iklimi nedeniyle en az yağış yazın düşer.

II. merkez Batı Karadeniz'dir. Bu alan en fazla yağışı sonbaharda almasına karşın yazın da yağışlıdır.

III. merkez Erzurum-Kars'tır. Bu alana en fazla yağış yazın düşer.

CEVAP: B

4. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Soruda;
- sembolüyle gösterilen alan Aydın çevresidir. Bu alanda incir üretimi fazladır.
 - ▲ sembolüyle gösterilen alan Malatya çevresidir. Bu alanda en fazla üretilen ürün kayısıdır.
 - ◆ sembolüyle gösterilen alan Ergene'dir. Bu alanda yoğun şekilde ayçiçeği üretilir.

CEVAP: B

2. Herhangi bir yöredeki sıcaklık farkı o yörenin nemlilik oranı ile ilgilidir. Karadeniz Bölgesi'nde nem oranı fazla olduğu için yıllık sıcaklık farkı Akdeniz'e göre daha azdır.

CEVAP: D

3. Akdeniz Bölgesi'nin Adana Bölümünde demiryolu ulaşımı bulunurken Antalya Bölümünde demiryolu ulaşımı bulunmaz.

CEVAP: E

4. Yalnızca grafikteki bilgilerden yola çıkılarak A seçeneğinde belirtilen "mera ve çayırın oranının azalması hayvan sayısının azalmasına neden olmuştur" yargısına ulaşamaz.

CEVAP: A

5. Taralı olarak verilen alanların ortak özelliği demiryolu ulaşımının olmamasıdır.

CEVAP: B

6. Dış ticaret ülkeler arasında yapılan mal ve hizmet alım satımıdır. Dış ticaretin iki unsuru bulunur. Bunlardan biri ithalat diğeri ihracattır. Tablodaki bilgilerden Türkiye'nin dış ticaret açığı verip vermediği bilgisine ulaşamaz. Çünkü tabloda sadece ihracat oranları verilmiştir.

CEVAP: D

7. Akdamar Adası → Van
İshak Paşa Sarayı → Ağrı
Ani Harabeleri → Kars
Harput Kalesi → Elazığ'da bulunur.

Yanda belirtilen turistik alanlar
Doğu Anadolu Bölgesinde bulunur.

Nemrut Harabeleri ise Adıyaman ilinde olup Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır.

CEVAP: E

8. Haritada;

- sembolüyle Dalaman ve Guleman çevresi gösterilmiştir. Bu alanda krom çıkarılır.
- ◆ sembolüyle Hamitabat ve Çamurlu gösterilmiştir. Bu alanda ise doğal gaz çıkarılır.

CEVAP: B

4. DENEME - ÇÖZÜMLER

9. Bazı limanlarımızın iç kesimlerle demiryolu bağlantısı olsa da tüm limanlarımızın iç kesimlerle demiryolu bağlantısı bulunmamaktadır. (Sinop - Antalya - Trabzon gibi)

CEVAP: B

10. Doğu Anadolu Bölgesi'nde en fazla maden Yukarı Fırat Bölümündedir. Erzurum-Kars Bölümünde ise hayvancılık gelişmiştir.

CEVAP: A

11. Türkiye'de en çok görülen yağış oluşumu cephe yağışlarıdır. Bu durum özel konum şartları ile değil matematiksel konum şartlarıyla ilgilidir.

CEVAP: D

12. Tekstil ürünleri üretiminde ve ihracatında Türkiye dünyanın sayılı ülkeleri arasında yer alır. Türkiye tekstil ürünleri ihraç eden önemli ülkelerden biridir.

CEVAP: C

13. Ergene, Susurluk, Yeşilırmak ve Çoruh nehirleri açık havza Hazar Gölü'ne dökülen Aras nehri ise kapalı havza özelliği taşır.

CEVAP: B

14. Ankara, İzmir, İstanbul ve Bursa birden fazla fonksiyonla ön plana çıkar. Elazığ'da madencilik ve tarımsal faaliyetler bulunur.

CEVAP: A

15. Gerçek ve indirgenmiş sıcaklıklar arasındaki farkın en fazla olduğu bölge en yüksek bölge durumunda olan Doğu Anadolu'dur.

CEVAP: A

16. Grafikte Türkiye'deki nüfus artış hızının yıllara göre değişimi gösterilmiştir. Bu nedenle "1965-1970 yılları arasında nüfus miktarı değişmemiştir" yargısı yanlıştır. Çünkü bu dönemde nüfusumuz yaklaşık olarak %20 civarında artmıştır.

CEVAP: C

17. Verilen alanlar içerisinde sanayi olarak en gelişmiş yöre Adapazarı'dır. Bu nedenle su kirliliği en fazla Adapazarı ovasındadır.

CEVAP: A

18. Doğu Anadolu Bölgesi'nin Erzurum-Kars Bölümü'nde hayvancılık faaliyetleri tarımsal faaliyetlerin önüne geçmiştir.

CEVAP: C

5. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Ekvatordan kutuplara doğru meridyenler arası mesafe daralır. Z noktası Y noktasına göre kutba daha yakın olduğu için başlangıç meridyenine de yakın konumda yer alır.

CEVAP: D

2. Verilen bölümlerden en sade yapıya sahip olanı Ergenedir. Bu nedenle taşkın ihtimali yüksektir.

CEVAP: A

3. Türkiye'deki horstların büyük çoğunluğu Ege Bölgesi'nde yer alır. Bunlar Kaz, Madra, Yund, Boz, Aydın ve Menteşe dağlarıdır. Horstlar arasında Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes grabenleri bulunur.

CEVAP: B

4. Soruda verilen kentlerde;
Antalya → Kış mevsiminde
Bursa → Kış mevsiminde
İzmir → Kış mevsiminde
Gaziantep → Kış mevsiminde
Ankara → İlkbahar mevsiminde daha yağışlı olur.

CEVAP: E

5. Mutlak nemi denizellik, karasallık, yükselti, basınç ve sıcaklık gibi faktörler etkiler. Mutlak nem sıcaklıkla doğru orantılıdır. Denizellik ve sıcaklık faktörlerinden kaynaklı mutlak nemin en fazla olduğu yer I numaralı alandır.

CEVAP: A

6. Föhn rüzgarının oluşabilmesi için engebeli arazi yapısı olması gerekir. III numaralı taralı alan Orta Anadolu'da sade bir yüzeye sahiptir.

CEVAP: C

7. Aritmetik nüfus yoğunluğu km^2 'ye düşen insan sayısıdır. Nüfus piramitlerinde toplam alan ile ilgili bilgi verilmez. Bu nedenle yoğunluk hakkında bilgiye ulaşamaz.

CEVAP: B

8. Şekerpancarı, buğday ve elma Türkiye'de hemen her bölgede yetiştirilir. Fındık Karadenizin kıyı kesiminde çay ise sadece Doğu Karadenizde yetiştirilir.

CEVAP: C

9. Büyükbaş mera hayvancılığının her mevsim yağışlı, yazı yağışlı, gür otlakların bulunduğu yerlerde gelişmesi beklenir.

CEVAP: A

10. Samsun'da bakır işletme tesislerinin kurulma nedeni ulaşım olanaklarıdır. Samsun'a bakır Artvin (Murgul), Kastamonu (Küre)dan taşınır.

CEVAP: D

11. Seçeneklerde verilen turizm alanlarından;

Uzungöl → Trabzon

Safranbolu Evleri → Karabük

Kralkaya Mezarları → Amasya

Kartalkaya Kayak Merkezi → Bolu

Selsius Kütüphanesi → İzmir, Ege Bölgesinde yer alır.

CEVAP: E

12. IV ve V. taralı yörelerde engebe çok, tarımla uğraşan insan sayısı fazladır. Bu durum bu alanlarda tarımsal nüfus yoğunluğunu artırmıştır.

CEVAP: E

5. DENEME - ÇÖZÜMLER

13. Mera hayvancılığında elde edilen et ve süt verimi azdır. Bu nedenle mera hayvancılığının teşvik edilmesi hayvansal verimin azalmasına neden olur.

CEVAP: C

14. Türkiye’de besi, ahır ve kümes hayvancılığı nüfusun dolayısıyla pazarlama olanaklarının geliştiği yerlerde gelişmiştir.

CEVAP: B

15. Nüfus yoğunluğunun fazla veya az olmasının herhangi bir yerdeki toplam turizm gelirleri üzerinde etkisi yoktur.

CEVAP: B

16. Türkiye’nin ihraç ettiği başlıca yeraltı kaynakları krom, bor, bakır, mermer, lıthal ettikleri ise petrol, fosfat, doğalgaz ve kömürdür.

CEVAP: E

17. Türkiye’de hidroelektrik enerji üretiminin en fazla olduğu bölge Doğu Anadolu’dur. Bu durumun sanayinin geri kalmasında etkisi yoktur.

CEVAP: B

18. Yağışın dolayısıyla su kaynaklarının bol olduğu yerlerde dağınık kır yerleşmeleri, su kaynaklarının az olduğu yerlerde ise toplu yerleşmeler görülür.

CEVAP: A

6. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'nin;

- I. Orta Kuşağın güneyinde yer alması → matematik konum
- II. Yerçekillerinin engebeli olması ve ortalama yükseltisinin fazla olması → özel konum
- III. Başlangıç meridyeninin doğusunda yer alması → matematik konum
- IV. Üç tarafının denizlerle çevrili olması → özel konumunun sonucudur.

CEVAP: D

2. Türkiye'de Bor'un çıkarıldığı başlıca yerler; Bursa (Mustafa Kemal Paşa), Balıkesir (Susurluk ve Bigadiç), Kütahya (Emet), Eskişehir (Seyitgazi) dir.

CEVAP: E

- ### 3.
- Jet yakıtı, cam, seramik ve uzay sanayi gibi birçok alanda yararlanılan yeraltı kaynağı → Bor
 - Gübre elde etmede kullanılan maden → Fosfat
 - Elektrik, elektronik sanayi ve süs eşyası yapımında kullanılan maden → Bakır
 - Bazı tarım ilaçlarının yapımında kullanılan yeraltı kaynağı → Kükürttür.
- Soruda Barit'in kullanım alanıyla ilgili herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

CEVAP: D

4. Herhangi bir yerde enerji tüketiminin sürekli artması sanayinin geliştiğinin kanıtıdır.

CEVAP: C

5. Antalya limanının iç kesimlerle bağlantısında demiryolu kullanılmamaktadır. Antalya limanı turizm limanı özelliği gösterir.

CEVAP: D

6. Kapalı havza özelliği gösteren göllerin suları acı, sodalı veya tuzlu olur. Bu tip göllerde balıkçılığın gelişmesi beklenmez.

CEVAP: A

7. I. → Her mevsim yağışlı, güneşli gün sayısı az,
II. → Yazı kurak, kışı soğuk,
III. → Yazı kurak, kışı ılık; güneşli gün sayısı fazla,
IV. → Yaz, kış serin
V. → Yazı sıcak ve kurak, kışı soğuk geçer.

CEVAP: C

8. Paragrafta zeytin ve buğdayın yetişme alanı verilmiştir. İki ürünün de üretim miktarları hakkında bilgi yoktur.

CEVAP: B

9. I. numaralı alan Türkiye'nin en büyük ovalarından Çukurovanın bulunduğu yeri gösterir. Çukurova'da buzul şekillere rastlanmaz.

CEVAP: A

10. Tortum Gölü heyelan sonucu oluşmuş set gölüdür. Diğer göller tektonik kökenlidir.

CEVAP: D

11. Grafik incelendiğinde 20-24 yaş kadın nüfus miktarının 25-29 yaş kadın nüfus miktarından daha fazla olduğu görülmektedir.

CEVAP: E

12. Türkiye'de yolcu taşımacılığında en çok kullanılan ulaşım türü karayoludur.

CEVAP: B

6. DENEME - ÇÖZÜMLER

13. Türkiye'deki akarsulardan;

Nehir taşımacılığı ve su sporlarından pek fazla faydalanılmaz.

CEVAP: A

14. Türkiye'deki bütün ovalar iklim özellikleri bakımından aynı özellik göstermezler.
Harran ve Ceylanpınar iç ovalardır.

CEVAP: C

15. Türkiye'de;

Erzurum - Kars yöresinde → Çayır'a,

Batı Karadeniz bölümünde → Podzol'a rastlanır.

Türkiye'de sıcaklığın dağılışı üzerinde okyanus akıntısının etkisi yoktur.

CEVAP: B

16. Haritada taranarak gösterilen II, III, IV ve V numaralı alanlarda en çok yağış kışın, I'de ise ilkbaharda görülür.

CEVAP: E

17. Zeugma Mozaik Kenti Gaziantep'de yani Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alır.

CEVAP: D

18. Türkiye yurt dışından kağıt ithal eder.

CEVAP: B

7. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Dalmaçya kıyı tipi dağların kıyıya paralel uzandığı yerlerde dağ sıralarının deniz istilasına uğramasıyla çok sayıda dağ zirvesinin kıyıda adalar halinde görüldüğü kıyı tipidir. Dalmaçya kıyı tipinin en güzel örneği Türkiye’de Finike-Kaş (Antalya) arasında görülür.

CEVAP: A

2. III. zaman sonuna kadar aşınan ve peneplen halini alan Anadolu Yarımadası IV. zaman başında toptan yükselmiştir. Bu durum Türkiye’de birçok ova ve platonun yükseltisinin fazla olmasına neden olmuştur.

CEVAP: E

3. Herhangi bir yöredeki bitki örtüsü o yörenin sıcaklık ve yağış özelliklerinin sonucunda ortaya çıkar. Yani bitki örtüsü iklim özelliklerinin nedeni değil sonucudur.

CEVAP: C

4. Türkiye’nin toplam petrol ve doğalgaz rezervleri toplam tüketimin çok altındadır. Linyitte kendi kendimize yeter iken, taşkömürünün çok az bir kısmı ithal edilmektedir.

CEVAP: A

5. Türkiye'de hemen hemen tüm jeolojik zamanlara ait arazilerin bulunması ve Türkiye'nin volkanik faaliyetlerin etkisinde kalması maden çeşitliliğini arttırmıştır.

CEVAP: D

6. Dağların kıyıya dik uzanması nedeniyle Ege Bölgesinde kıta sahanlığı çok geniştir. Deniz sığ olduğu için delta daha kolay oluşmaktadır.

CEVAP: D

7. Türkiye arazisinde engebe oranının fazla olması akarsu ve rüzgar erozyonunun Avrupa Kıtasına göre çok daha fazla olmasına neden olmuştur.

CEVAP: D

8. Boylamları aynı olan merkezlerin yalnızca yerel saatleri yani öğle vakitleri aynı olur.

- Meridyenler arasındaki mesafe kutuplara doğru daraldığı için başlangıç meridyenine olan kuş uçuşu uzaklıkları aynı değildir.
- Yıl içinde yalnızca ekinokslarda eşit sürede gündüz yaşadıkları için yıl boyunca güneşin doğuş ve batış zamanları farklıdır.
- Ekvatora aynı uzaklıkta olmadıkları için çizgisel hızları da aynı olamaz.

CEVAP: B

7. DENEME - ÇÖZÜMLER

9. Verilen merkezler arasında yerşekillerinin en sade, bitki çeşitliği en az olan merkez Kilis'tir. Bu nedenle arıcılık faaliyetleri de en az Kilis'de gelişmiştir.

CEVAP: E

10. Yıl boyunca bağıl nem oranı Doğu Karadeniz'de en fazladır. Sıcaklıkla bağıl nem ters orantılıdır. Bu nedenle bağıl nemin en az olduğu bölge Güneydoğu Anadolu'dur.

CEVAP: C

11. Taşeli ve Teke Platolarında engebeli ve kireçli arazinin fazla, ulaşımın gelişmiş olmasına bağılı olarak nüfuslanma azdır.

CEVAP: D

12. Grafik dikkatlice incelendiğinde gelen ve giden turist sayıları arasındaki en büyük farkın Ağustos ayında değil, 7. ayda yani Temmuz'da olduğu görülecektir.

CEVAP: C

13. Ergene Ovası'nda ılıman karasal iklim özelliklerinin görülmesi, sulamanın gelişmiş olması nedeniyle ayçiçeği tarımı yapılmaktadır. Ayçiçeği tarımı hemen tüm bölgelerimizde yapılır. Diğer seçeneklerde belirtilen etmenler yörenin mikro klima özelliğinden kaynaklıdır.

CEVAP: C

14. Kırsal kesimlerdeki mera alanlarını tarlaya dönüştürmek hayvancılık faaliyetlerini zorlaştıracaktır. Yine orman alanlarının tarlaya dönüştürülmesi ormancılıkla geçinen köylünün göçünü artıracaktır. Bu nedenle mera ve ormanları tarım arazisine dönüştürmek göçü önleyici değil arttırıcı bir etmen olacaktır.

CEVAP: E

15. I. ve II. tarım ürünün ortak özelliği yaz kuraklığına ihtiyaç duymalarıdır. Hem Akdeniz hem de karasal iklimde yazlar sıcak ve kurak geçer.

CEVAP: B

16. Verilen dönemlerde kır ve kentlerdeki işsizlik oranları belirtilmiştir. Toplam kişi sayısı belirtilmediği için “2011 yılında Nisan ve Ekim aylarındaki işsiz sayıları aynı olmuştur.” yargısına ulaşılamaz.

CEVAP: E

17. Ulaşım ağının gelişmişliği sanayi kuruluşlarının dağılışı üzerinde belirleyicidir. Fakat Murgul’da bakır işletmelerinin varlığı ulaşım özelliğinden önce ham madenin varlığıyla ilgilidir.

CEVAP: D

18. Sanayi kuruluşlarının dağılışı üzerinde ham maddeye yakınlık, ulaşım, sermaye birikimi, pazarlama şartları, iş gücü ve enerji temini önemli rol oynamaktadır. Türkiye koşullarında sanayi kuruluşlarının dağılışında en belirleyici etmen enerji kaynağına yakınlık değildir. Enerji nakledilebildiği için öncelikle ulaşım ve pazarlamanın kolay olduğu alanlarda sanayileşme olmuştur.

CEVAP: B

8. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. 2016 yılında kalıcı olarak yaz saati uygulamasına geçilmiştir. Ortak saat ayarlaması Iğdır'ın üzerinden geçen 45° Doğu meridyenine göre yapılmıştır. Buna göre Iğdır'a en uzak olan il Burdur olduğundan Burdur'un yerel saati ulusal saatten daha geride olacaktır.

CEVAP: A

2. Dünya üzerinde kırıklı yer yapısı ile deprem, volkanizma ve kaplıcaların dağılımı paralellik gösterir.

CEVAP: B

3. Türkiye'de deprem ihtimalinin az olduğu yerler;
 - Mardin Eşiği
 - Taşeli - Teke platoları
 - Doğu Karadeniz kıyıları
 - Yıldız Dağları ve Ergene Bölümleridir.

CEVAP: B

4. Türkiye'de cephe yağışlarının görülmesi orta kuşakta yer alması ile ilgilidir.

CEVAP: B

5. Çok eğimli arazilerin özellikleri arasında A, B, C, E seçeneklerinde belirtilen yararlar yer almaktadır. Ancak bu yörede kesin olarak sulamalı tarım yapıldığını söylemek mümkün değildir.

CEVAP: D

6. Her mevsim yağışlı geçen bölgede buğday ve arpa gibi tarım ürünleri yetiştirilemez.

CEVAP: A

7. Aksaray'da mevsimler arası nüfus değişimi azdır. Bursa'da kış turizminden, Adana'da pamuk tarımından Antalya ve Muğla'da ise plaj turizminden dolayı mevsimler arası nüfus değişimi fazla olur.

CEVAP: C

8. Ambarlı'ya doğalgaz dışardan taşınır. Dolayısıyla hammaddeye yakınlık dikkate alınmamıştır.

CEVAP: D

9. Jet, roket, uçak sanayide kullanılan yeraltı kaynağı → Bor
Demir çelik sanayide kullanılan maden → Krom
Elektrik, elektronik sanayide kullanılan maden → Bakır,
Gübre, cam, çimento sanayide kullanılan yer altı kaynağı ise → Fosfatır.

CEVAP: C

8. DENEME - ÇÖZÜMLER

10. Türkiye’de açık deniz balıkçılığının yapılamaması, evsel ve sanayi atıklarıyla denizlerin kirlenmesi balıkçılığı olumsuz etkiler.

CEVAP: E

11. Türkiye’nin dış ticaretinde Romanya’nın payı azdır.

CEVAP: D

12. Verilen yerlerden en gelişmemiş olanı Bolu çevresidir. Bolu’da taşıt sayısı diğer illere göre daha azdır.

CEVAP: E

13. Yerçekillerinin dağlık ve engebeli olduğu yerlerde;
- Gerçek alan ile izdüşüm alan arasındaki fark fazladır.
 - Tarım alanları dardır.
 - Akarsular dar ve derin vadilerden akar.
 - Hidroelektrik potansiyel fazladır.

CEVAP: D

14. Göçler sonucu bölgeler arası enerji tüketiminde farklılık olur. Ancak enerji üretiminde temel durum elektrik üretiminde kullanılan kaynağın türüdür.

CEVAP: D

15. Günümüzde bölge sınıflandırması kriterleri değişmiştir. Bölge sınırları doğal, beşeri, siyasi, ekonomik kriterlere göre yapılmaktadır. Beşeri ve ekonomik bölgelerde değişim hızlı olur. Örneğin bir tarım bölgesi 20-30 yıl içinde endüstri bölgesine dönüşebilir. Ancak doğal bölgeler, yeryüzü şekilleri, iklim, bitki örtüsü kriterlerine göre oluşturulur ve değişmesi çok uzun sürede gerçekleşir. Örneğin Toroslar dağlık bölgesi 1.000 yıl öncede dağlık bir bölgeydi.

CEVAP: B

16. Göbeklitepe Arkeolojik Alanı (Ş.Urfa) 2018'de Arslantepe Arkeolojik Alanı (Malatya) 2021'de Dünya Unesco Miras listesine girmiştir.

CEVAP: A

17. Kırklareli Marmara'da Yıldız Dağları Bölümü'nde, Osmaniye Akdeniz'de Adana Bölümü'nde yer alır. Kırklareli'den Osmaniye'ye gitmek isteyen bir kişi İstanbul Boğazı, Bolu Dağları ve Orta Torosları geçmek zorundadır.

CEVAP: E

18. Efes antik kenti tarihi turizm açısından önemlidir. Saklıkent kanyonu (Muğla), Fırtına deresi (Rize), Kaz Dağları (Çanakkale - Balıkesir) doğa turizmi kapsamında değerlendirilir.

CEVAP: D

9. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. İthal edilen ham madde çeşitliğini sınırlandırmak sanayinin gelişimini olumsuz yönde etkiler. Ham maddesi ülke içinden sağlanamayan sanayi kuruluşlarının ham maddesini başka ülkelerden almak sanayileşmeyi ve gelirleri artırır.

CEVAP: C

2. Pamukkale'de (Denizli) bulunan travertenler doğal güzellikleriyle ön plana çıkmaktadır. Diğer seçeneklerde deniz turizmi ya da tarihi turizm değerleri önemlidir.

CEVAP: C

3. Verilenler arasında yer şekillerinin en sade olduğu merkez II numara ile belirtilen İç Anadolu'dur. Bu nedenle gerçek ve izdüşüm uzaklığı arasındaki farkın en az olduğu yer II numaralı alandır.

CEVAP: B

4. Doğu Anadolu'nun İç Anadolu'dan daha soğuk olması yükseliyle ilgilidir. Aynı durum Ege ve İç Anadolu Bölgeleri için de geçerlidir.

CEVAP: E

5. Yaz aylarında Türkiye 30° Dinamik Yüksek Basınç alanının etkisine girer. Bu nedenle Karadeniz kıyı kesimli Yıldız Dağları ve Erzurum-Kars hariç tüm yörelerde yaz kurak geçer.

CEVAP: A

6. Aritmetik nüfus yoğunluğu toplam nüfusun toplam yüz ölçüme bölünmesiyle elde edilir. Fizyolojik nüfus yoğunluğu ise toplam nüfusun toplam tarım alanlarına bölünmesiyle elde edilir. Bu iki yoğunluk kavramı arasındaki farkın fazla olması Türkiye'nin engebeli oluşuyla, yani tarım alanlarının az olmasıyla açıklanabilir.

CEVAP: E

7. Verilenler içerisinde yer şekillerinin en sade olduğu merkez IV numara ile belirtilen Konya çevresidir. Bu alanda tarım alanları fazla olduğu için tarımsal nüfus yoğunluğu azdır.

CEVAP: D

8. Meke Tuzlası volkanizmaya bağlı Maar, Nemrut gölü ise krater gölüdür. Akşehir, Ulubat ve Tuzgöllerini tektonik kökenlidir.

CEVAP: D

9. I. Gemlik
II. Saroz
IV. Gökova
V. Antalya Körfezi'dir. III numara ile gösterilen Körfez ise Erdek değil Kuşadası'dır. (Erdek, Marmara Denizi'nde yer alır.)

CEVAP: C

10. Hem İç Anadolu hem de G.Doğu Anadolu'da nüfus bölgelerinin kenar kesimlerinde toplanmıştır. Bunun nedeni bu alanlarda yağışın ve su kaynaklarının fazla oluşudur.

CEVAP: C

11. Ege Bölgesi Akdeniz iklim kuşağında yer alır. Bu alanda en fazla yağış kışın düşer. Kar ve don olaylarının azlığı nedeniyle Gediz nehri kış mevsiminde daha fazla su taşır.

CEVAP: A

12. İstanbul ve Sinop'un enlem değerleri birbirine yakın olduğu için aralarındaki gece-gündüz süre farkı çok azdır. İstanbul ve Sinop arasında alacakaranlık süreleri arasındaki fark çok az iken Bursa ve Antalya arasındaki fark fazladır.

Hatay - İzmir arasında daha fazla boylam bulunduğu için bu ikisi arasındaki yerel saat farkı İzmir ve Bursa'ya göre daha fazladır.

CEVAP: C

9. DENEME - ÇÖZÜMLER

13. 1. merkez: Karabük → Demir - Çelik
2. merkez: Seydişehir → Alüminyum işletmeleri
3. merkez: Batman → Petrol rafinerisidir.

CEVAP: C

14. I. Ergene → Ayçiçeği
II. Aydın → İncir
III. Ş. Urfa → Pamuk
IV. Giresun → Fındık

CEVAP: D

15. Grafiğe bakılarak:

- Kış yağışlarının kar şeklinde olduğu bilgisine ulaşılabilir. Çünkü akarsu kış aylarında çok az su taşımıştır.
- İlbaharda debisinin yükselmesine bakılarak kar erimeleriyle beslendiği bilgisine de ulaşılabilir.

CEVAP: A

16. Tablo incelendiğinde toplam tarım arazisi arasındaki farkın en az olduğu bölgelerin Doğu Anadolu ve Marmara bölgeleri olduğu görülecektir.

CEVAP: E

17. Türkiye arazisi bugünkü şeklini daha çok III. jeolojik zamanda kazanmıştır. Bu nedenle kırıklı yapı geniş yer kaplar. Kırıklı arazinin olduğu alanlar ile taş kömürü yatakları arasında bir paralellik yoktur.

CEVAP: E

18. Güneşlenme yer şekilleriyle değil, yörenin iklim şartlarıyla ilgilidir. Bu nedenle G.Doğu Anadolu'da yer şekillerinin sade olması güneşli gün sayısına etki etmemiştir.

CEVAP: D

10. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Karstik bölgelerde kayaç yapısı nedeniyle kimyasal çözülme daha fazla olur.

CEVAP: B

2. Türkiye’de aynı anda farklı iklimlerin yaşanması yer şekilleri ile, Karadeniz Ekonomik İşbirliği ve Avrupa Konseyi gibi kuruluşlara üye olması jeopolitik konumla ilgilidir. Yani tüm bunlar özel konumunun sonucudur. Ancak cephe yağışlarının etkili olması ülkemizin orta kuşak’ta bulunması ile kuzeyden esen rüzgarların sıcaklığı düşürmesi ise Türkiye’nin kuzey yarım kürede bulunmasına bağlı matematik konum ile ilgilidir.

CEVAP: B

3. Besicilik, ahırlarda yapılan hayvancılık faaliyetidir. İklim koşullarının etkisinden bahsedilemez.

CEVAP: A

4. Karadeniz kıyılarında fındık, Mersin, Antalya çevresinde muz yetiştirilir.

CEVAP: B

5. Nadas kurak ve yarı kurak bölgelerde uygulanan bir yöntemdir. Çay Türkiye’de Doğu Karadeniz kıyılarında yetiştirilir. Buralarda nem ve yağış fazla olduğu için nadas yöntemi uygulanmaz.

CEVAP: B

6. III numaralı yöne doğru hareket edildiğinde karasal iklimden Akdeniz iklimine geçiş olduğu görülür. Karasal iklime oranla Akdeniz ikliminin ürün çeşitliliği daha fazladır.

CEVAP: C

7. Büyük baş hayvandan elde edilen et ve süt verimi küçük baş hayvana göre daha fazladır. Doğu Anadolu'da büyük baş hayvancılığın fazla olması et ve süt verimini artırır.

CEVAP: B

8. Haritada IV numara ile taralı yöre Tuz gölünün güneyinde yer alır. Bu yörede yıllık yağış miktarı az, tuz oranı fazladır. Arazi oldukça verimsizdir.

CEVAP: D

9. Ovaakça termik santrali doğalgazla çalışır. Ülkemizde doğalgazın büyük kısmı ithal edilir.

CEVAP: D

10. Marmara bölgesinde bakır işletmeleri gelişmemiştir.

CEVAP: C

10. DENEME - ÇÖZÜMLER

11. Çaycuma, Aksu ve Dalaman'da kağıt fabrikasının bulunma nedeni orman, Adana, Nazilli ve Gaziantep'te dokuma sanayinin gelişmesi Pamuk, Tokat, İzmir ve Manisa'da sigara fabrikasının bulunma nedeni tütün, Seydişehir'de alüminyum fabrikasının bulunma nedeni boksittir. Yani verilen merkezlerde bu tip işletmelerin bulunması ham madde yönünden zengin olmaları ile ilgilidir.

CEVAP: B

12. Batman'da çıkarılan petrol yine aynı yerde Batman Petrol Rafinerisinde işlenir.

CEVAP: E

13. Karadeniz Bölgesinde her mevsim yağış görüldüğü için nemli orman alanı fazladır. Bu nedenle Karadeniz'de orman yangınları az görülür.

CEVAP: A

14. Türkiye'nin etrafı dağlarla çevrili olduğu için denizden gelen hava kütlesi iç kesimlere kadar giremez. Bu nedenle Türkiye'nin genelinde karasal iklim hakimdir. Karasal iklimin hakim olduğu yerlerde de genel olarak bozkıra rastlanır.

CEVAP: D

15. Türkiye’de eğimin fazla olduğu yerlerde;
1. Erozyon fazladır.
 2. Akarsuların akış hızı fazladır.
 3. Heyelan görülme olasılığı fazladır.
 4. Hidroelektrik enerji potansiyeli yüksektir.
 5. Yol yapım maliyeti yüksektir.

CEVAP: D

16. Dünya üzerinde deprem riskinin yüksek olduğu yerler fay hatları ve yakın çevreleridir. Bu durum jeolojik yapıyla ilgilidir.

CEVAP: A

17. X noktasının Y noktasından sıcak olmasının nedeni enlem, Z ve P noktasında sıcaklıkların farklı olması denizellik ve karasallık ile açıklanır.

CEVAP: A

18. Kırıkkale, İskenderun ve Karabük sanayi; Konya, Adana, Şanlıurfa tarım; Muğla, Hakkari, Sivas ve Kırklareli dağlık bölge olarak değerlendirilir.

CEVAP: D

11. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Kıyı Ege'de doğal nüfus artışından çok yapay nüfus artışı vardır. Doğu Anadolu'da ise doğal nüfus artışı varken göçlerle nüfus artışı gerçekleşmez. Antalya'da yaz mevsiminde yerli ve yabancı turistlere bağlı olarak mevsimlik nüfus artışı yaşanır. Sinop-Adana arasında kuzeyden güneye bir hat çizilirse Türkiye'de sanayi ticaret ve iş olanaklarının en fazla olduğu yerler görülür. Bu hattın batısı sürekli göç alır ve yapay nüfus artışı gerçekleşir. Bu durum belirtilen yörelerde nüfus yoğunluğuna neden olur.

CEVAP: B

2. A) Doğurganlık oranı ile ölüm oranı arasındaki fark nüfus artış hızını verir.
B) Bir ülkenin toplam gelirinin nüfusa bölünmesi ile kişi başına düşen gelir elde edilir.
C) Ortalama yaşam süresi gelişmişlik düzeyine bağlıdır.
D) Toplam nüfusun yüzölçüme bölünmesi ile Aritmetik nüfus yoğunluğu bulunur.
E) Tarımda sektöründe çalışan nüfus miktarı azalmamıştır.

CEVAP: A

3. Aynı boylamda yer alan yerlerde güneş yalnızca ekinoks tarihlerinde aynı anda doğar. Diğer tarihlerde ise güneş gündüz süresinin uzun olduğu yerde önce doğar ve daha geç batar. 21 Haziran tarihinde kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzar. Dolayısı ile K noktası Kuzey Kutup Dairesine daha yakındır (I). O hâlde L noktası daha güneydedir. Bu nedenle çizgisel hız daha fazladır (II).

CEVAP: A

4. A) Volkanik olaylar fay kuşaklarında meydana gelir.
B) Soruda buzdan bahsedilmesi kışların soğuk geçtiğini ifade etmektedir.
C) Akarsuların akış hızının fazla olması engebenin fazla olduğunu ispatlar.
D) Sıcaklığın değişmesi çığ riskini artırır.
E) Yapılan araştırmada dağların uzanış yönünden bahsedilmemiştir.

CEVAP: E

5. Akarsuların akış hızı yüksek ise aşındırma, az ise biriktirme yaparlar. Kum adacıkları oluşan bir nehir de akarsuyun akış hızı azaldığı için yanlara doğru aşındırma etkilidir.

CEVAP: D

6. Türkiye'de dağların doğrultusu, engebenin fazlalığı, yükseltinin kısa mesafelerde değişmesi iklimi çeşitlendirmiştir (özel konum). A seçeneği özel konumla B, C, D, E seçenekleri matematik konum ile açıklanabilmektedir.

CEVAP: A

7. Verilen iki yörede yetiştirilen tarım ürünlerinin muhtelif olduğu belirtilmiştir. Bu durum yöre iklimlerinin farklı olduğunu kanıtlar. Sıcaklık ve yağış iklim elemanıdır. Ortalama yükselti, iklimi etkiler. Tarım ürünleri toprak çeşidinden etkilenir. Tarım alanlarının genişliklerinin farklı olması tarım ürünü çeşidinin farklılığına neden olmaz.

CEVAP: B

11. DENEME - ÇÖZÜMLER

8. I. Maki, Akdeniz Bölgesini işaret etmektedir. Bu bölge engebeli olduğundan Kıl Keçisi yetiştirilir.
- II. Çayır (mera) uzun boylu olduğundan sığır yetiştirilir. Sığırların çene yapısı çayır yemeye uygundur.
- III. Bozkır bitki örtüsü koyun yetiştiriciliğine elverişlidir.

CEVAP: E

9. Besi ve ahır hayvancılığı modern (intansif) yöntemdir. Bu yöntemle kaliteli hayvan sayısı, yem tüketimi, et ve süt üretimi artar. Ancak bu yöntemde makine ile sağım ve kesim gerçekleştiğinden insan gücüne ihtiyaç azalır.

CEVAP: B

10. I. Samsun
- II. Bursa
- III. İzmir
- V. Adana

Bu yörelerin iç bölgelerle bağlantısı olduğundan iç ticaret hacmi yüksektir.

IV. Menteşe yöresi engebeli olduğundan ulaşım gelişmemiştir. İç ticarete yeri diğerlerine göre azdır.

CEVAP: D

11. Zonguldak'ta serbest ticaret bölgesi bulunmamaktadır.

CEVAP: D

12. Dış ticaret hacmi ithalat (gider) ve ihracatın (gelir) toplamıdır.

Türkiye Irak'tan petrol, Almanya ve İngiltere'den sanayi ürünleri, Rusya'dan doğalgaz almaktadır. Bu ülkelere yaş sebze meyve, tekstil ürünleri satmaktadır.

Peru ile gelişmiş bir ticaret hacmimiz yoktur.

CEVAP: B

13. Termal (kaplıca) turizm fay hatlarından çıkan sıcak su ile yapılır.

I. yöre Kuzey Anadolu Fayında,

II. yöre Batı Anadolu Fayında yer alır

III. yörede fay hattı yoktur.

IV. ve V. yöre Doğu Anadolu Fayı üzerindedir.

CEVAP: C

14. I. yöre Doğu Karadenizde

II. yöre Batı Karadenizde yer alır.

III. yöre Ergene Havzası'dır. Burada yükselti azdır.

IV ve V. yöre Toroslar'dadır. Yayla Turizmi için engebe ve yükselti gerekmektedir.

CEVAP: C

11. DENEME - ÇÖZÜMLER

15. A) Çay Doğu Karadeniz’de üretildiğinden çay işletmeleri yalnızca buradadır.
B) Şekerpancarı Güneydoğu Anadolu dışında tüm bölgelerimizde yetiştirilebilir. Bu nedenle hammadde temini kolay olduğundan şeker fabrikaları yaygındır.
C) Petro-Kimya petrol rafinerileri çevresinde gelişmiştir.
D) Demir-Çelik taşkömürü ve demirin birbirine ulaştığı yerlerde (Karabük, Ereğli) gelişmiştir.
E) İlaç sanayi Marmara bölgesinde gelişmiştir.

CEVAP: B

16. A, B, C, E tablolarında yer alan tarım ürünleri kıyı bölgelerine ait iken D tablosunda yer alan tarım ürünleri iç bölgelerimizde yetiştirilir.

CEVAP: D

17. Her mevsim yağış alan bir yörede bulutluluk oranı fazla, güneşlenme süresi azdır. Bu nedenle fındık kolayca yetişir. Mısır’da benzer koşullar ister.

CEVAP: A

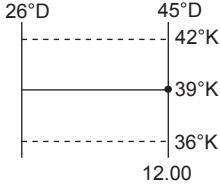
18. Bir kalkınma projesi, fizibilite aşamasından itibaren projenin uygulanacağı yörenin coğrafi özellikleri göz önünde bulundurularak yapılır.

II numaralı yöre Erzurum-Kars platosudur. Soruda yörenin özellikleri verilmiştir.

CEVAP: B

12. DENEME - ÇÖZÜMLER

1.

Soruda verilen merkezin konumu

I. L noktası için

$$12.44'$$

$$\underline{- 12.00'}$$

$$44' \text{ yerel saat farkı var.}$$

$$44/4 = 11^\circ \text{ yapar.}$$

$45^\circ + 11^\circ = 56^\circ$ Doğu boylamı olur. 56° doğu boylamı Türkiye sınırları dışında kalır.

II. N noktası için;

$$13.30$$

$$\underline{- 12.00}$$

$$1.30' \text{ yerel saat farkı}$$

$$1.30' = 90'$$

$$90/4 = 22^\circ 30'$$

$45 + 22^\circ 30' = 67^\circ 30'$ Doğu boylamı olur ki N noktası da Türkiye'nin daha doğusunda yer alır.

CEVAP: C

2. A, B, C, E seçeneklerine dikkat edilirse doğu - batı doğrultusunda değişen durumlar verilmiştir. Örneğin Ağrı Ankara'dan daha doğudadır sıcaklık Ankara'ya göre düşüktür. D seçeneği diğer dördünün nedeni olarak verilmiştir. Türkiye'de yükselti batıdan doğuya doğru artar.

CEVAP: D

3. Türkiye Kuzey yarım küre'de yer alır. Bu nedenle güneyden esen Lodos, Kible, Samyeli sıcak iken kuzeyden esen Karayel, Yıldız, Poyraz soğutucu etki yapar. C seçeneğinde Poyraz bilgisi yanlış verilmiştir.

CEVAP: C

4. Asor yüksek basıncı yıl boyunca etkili olup Türkiye'de kuraklığı artırırken Sibiryaya yüksek basıncı kış mevsiminde etkilidir. Sibiryaya yüksek basıncı kış mevsiminin soğuk ve kurak geçmesine neden olur (II). Ancak alçak basınçlar ve denizler üzerinden gelen nemli hava kütleleri Türkiye'ye kış mevsiminde yağış getirir (I-III).

CEVAP: D

5. Hinterland (ard bölge) bir limanın iç bölgelerle olan bağlantısıdır. Boyuna kıyı tiplerinde dağlar limanlar ve iç bölgeler arasında bir set oluşturur. Ulaşımın gelişmesine izin vermez. Bu nedenle hinterlandın dar olmasına yol açar.

CEVAP: E

6. A) Mogan → Alüvyal Set Gölü
B) Küçük Çekmece → Kıyı Set Gölü
C) Marmara → Alüvyal Set Gölü
D) Uzun Göl → Alüvyal Set Gölü
E) Aygır → Volkanik Set Gölü

CEVAP: B

7. A) Ege dağları kırık (horst) dağlardır.
B) Güncel buzul Hakkari Bölümündeki Cilo dağındadır.
C) Tuz Gölü ve Van Gölü çevresinde volkanik dağlar bulunur.
D) Türkiye güneyde Arabistan ve Afrika levhaları kuzeyde Avrasya platformu arasında sıkıştığından dağlar doğu-batı yönlü uzanır.
E) En yüksek dağımız Ağrı Dağıdır. Bu dağ kıvrım değil volkaniktir.

CEVAP: E

12. DENEME - ÇÖZÜMLER

8. I. Yıldız Dağları II. Erciyes Dağı III. Toroslar
IV. Ağrı Dağı V. Cilo (Buzul)

Yıldız Dağlarının ortalama yükseltisi az olduğundan buzullaşmanın etkisi dışında kalmıştır.

CEVAP: A

9. III numara ile gösterilen yöre Çanakkale (Biga yarımadası) çevresidir. Karstik şekillere en fazla Akdeniz bölgesinde rastlanır.

CEVAP: C

10. K merkezi II numara ile gösterilen (Doğu Anadolu'da yer alan) Hakkari'dir.
L merkezi I numara ile gösterilen İzmir'dir. Kıyı Ege'de yer almaktadır.
M merkezi Antalya'dır.

CEVAP: C

11. Mahalle, Çiftlik, Divan, Mezra sürekli köyaltı yerleşmeleridir.
Ağıl ise hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı geçici yerleşmelerdir.

CEVAP: D

12. Türkiye'de enlem etkisi nedeni ile tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi güneyden kuzeye uzar.

Batıdan doğuya doğru yükseltinin artmasına bağlı olarak sıcaklık azalır. Bu nedenle aynı anda batıda ve doğuda ekilen tarım ürünü doğuda daha geç olgunlaşır.

Türkiye haritasında işaretlenen yörelerden en güneyde yer alan III numara ile gösterilen Çukurova ve Hatay (Amik Ovası) diğer yörelere göre daha sıcaktır. Bu nedenle tarım ürünü ilk önce burada olgunlaşır.

CEVAP: C

13. A) Çay → Her mevsim yağışlı, bulutlu gün sayısı fazla güneşlenme süresi az iklim ister.
B) Muz → Kış sıcaklığı yüksek olmalıdır.
C) Pirinç → Bol su ister. Tava adı verilen tarlalarda su içinde yetişir. İklim ılıman olmalıdır.
D) Yulaf → Düşük sıcaklıklara dayanır. Doğu Anadolu'da yetişir.
E) Mercimek → Yüksek sıcaklık ve kuraklık ister.

CEVAP: D

14. I numara ile gösterilen yer Batı Karadeniz'dir. Her mevsim yağışlı olduğundan küçükbaş hayvancılık yapılmaz.

CEVAP: A

15. Türkiye doğalgaz ve petrolde dışa bağımlıdır. Elektrik üretimi ekonomik değildir. Linyit ve buhargücü ülkemizde yaygın olarak bulunan enerji hammaddeleridir. Bu nedenle daha ekonomiktir.

CEVAP: C

16. Pamuk uygun depolama koşullarında uzun mesafelere taşınabildiğinden, pamuk tarlaları ile pamuklu dokuma fabrikaları birbirine yakın olmak zorunda değildir. Üstelik pamuk kolay kolay bozulan bir ürün değildir.

CEVAP: B

17. Mısır, Karadeniz bölgesinde doğal olarak yetişmektedir. Ancak yağ fabrikalarının sayısının artması, sulama olanaklarının inkişafı Çukurova'da Mısır tarımının gelişmesine zemin hazırlamıştır. Bu durum Akdeniz Bölgesi'ni birinci bölge konumuna getirmiştir.

CEVAP: C

18. Nüfus artış hızı oransal bir ifadedir. Oransal ifadeler tek başına değerlendirildiklerinde miktar vermezler.

CEVAP: C

13. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Türkiye’de 21 Mart-23 Eylül arasındaki tarihlerde (22 Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, 22 Eylül) gündüz süresi gece süresinden uzundur. 21 Haziran’da KYK’de en uzun gündüz yaşanır. 21 Haziran’dan itibaren gündüzler kısaltmaya başlar. Ancak 23 Eylül’e kadar geçen sürede hâlâ gündüz süresi gece süresinden uzundur. Temmuz, Ağustos aylarında gündüz süreleri kısaltılmakla birlikte gecelerden uzundur.

Türkiye’de 21 Haziran’dan sonra güneş ışınlarının düşme açısı küçülmektedir. Gölge boyu ile güneş ışınlarının düşme açısı arasında ters orantı olduğuna göre ışınların küçülmeye devam ettiği Temmuz-Ağustos aylarında gölge boyları uzamaktadır.

CEVAP: D

2. Aynı enlemde güneş ışınlarının düşme açısı aynı olduğundan sıcaklığın tüm noktalarda eşit olması beklenir. Haritada numaralandırılmış yöreler aynı enlemde olmalarına rağmen III deniz kıyısında IV kara içlerinde yer aldığından sıcaklıkları farklıdır. Bu durum karasallığı göstermektedir.

CEVAP: D

3. Termik basınçlar sıcaklığa Dinamik basınçlar ise Dünyanın kendi ekseninde dönmesine bağlıdır.
- I. Sibirya Termik Yüksek Basınç
 - II. Asor Dinamik Yüksek Basınç
 - III. İzlanda Dinamik Yüksek Basınç
 - IV. Basra Termik Alçak Basınç

CEVAP: B

4. I nolu yöre Erzurum-Kars platosudur. Burada kar yağışlı gün sayısı fazla olup konveksiyonel karakterli yaz yağışları etkilidir.
- II nolu yöre Doğu Karadeniz Bölümüdür. Bu yörede bağıl nem oranı yüksek, kurak dönem belirgin değildir.
- V nolu yöre buharlaşma şiddetinin ve yaz sıcaklığının en fazla olduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi'dir.
- IV. nolu yöre Antalya çevresidir. Yağışlar cephe kökenli olup en yağışlı mevsim kıştır.
- III. nolu yöre Tuz Gölü çevresi olup herhangi bir bilgi verilmemiştir.

CEVAP: C

5. Çöküntü depremleri karstik (kalker, jips, kayatuzu, dolomit) kayaçların yeraltı suları ile eritilmesi sonucu oluşur. Yeraltı suları mağara tavanlarını inceltirerek çökmelere yol açar. Verilen şehirler içerisinde Mersin karstik arazinin geniş alan kapladığı yer olduğundan çöküntü depremleri burada oluşur.

CEVAP: D

6. I. organik madde fakir, kireç oranı fazla (Antalya çevresi)
- II. çayırların yaygın olduğu, humus bakımından zengin, soğuğa dayanıklı tarım ürünleri, büyükbaş hayvancılık (Erzurum-Kars Platosu)
- III. alüvyal topraklar akarsular tarafından oluşturulan mineralce zengin, horizon (katman) bulunmayan topraklardır. İşaretlenen yörede Çarşamba ve Bafra deltaları bulunmaktadır. Delta ovalarında alüvyal topraklar bulunur (Orta Karadeniz-Samsun)

CEVAP: C

7. A) Manyas Gölü'nün suları tatlıdır.
- B) Abant Gölü'nün suları tatlıdır.
- C) Beyşehir Gölü'nün suları tatlıdır.
- D) İznik Gölü'nün suları tatlıdır.
- E) Burdur Gölü'nün suları acı ve tuzludur. Bu nedenle tatlı su balıkçılığı yapılamaz.

CEVAP: E

13. DENEME - ÇÖZÜMLER

8. Aritmetik Nüfus Yoğunluğu km^2 'ye düşen kişi sayısıdır. Verilen yıllarda Türkiye nüfusu sürekli olarak artmıştır. Türkiye yüz ölçümünü yalnızca 1939 yılında Hatay'ın anavatana katılması ile genişlemiştir. Diğer yıllarda aynı kalmıştır. Buna göre toplam nüfus arttıkça nüfus yoğunluğu da artmıştır.

CEVAP: A

9. Nüfusun yapısal özelliği yaş, cinsiyet, okuryazarlık, işsizlik, kır ve kent nüfusunu ifade eder. Türkiye'de tüm sayım dönemlerinde nüfus arttığına göre II. Dünya Savaşı'ndan sonra nüfus miktarı azalmamıştır.

CEVAP: D

10. I. yöre Batı Karadeniz'dir. Her mevsim yağışlı olduğundan meralar gelişmiştir. Bölüm büyükbaş hayvancılığa elverişlidir.

II. yöre Tuz Gölü çevresidir. Bozkır iklimi ve bozkır bitki örtüsü hakim olduğundan küçükbaş hayvancılık gelişmiştir.

III. yöre Teke Platosu'dur. Engebe fazla olduğundan kıl keçisi üretimi vardır.

IV. ve V. yöre Doğu Anadolu'dur. Son yıllarda küçükbaş hayvan üretimi artmıştır.

CEVAP: A

11. Taşeli Platosu Antalya ve Mersin arasında yer alır. Bu plato karstik arazi bakımından zengindir. Karstik alanlarda tarım arazileri hem dardır hem de su yüzeyinde tutulamaz. Bu nedenle nüfus yoğunluğu seyrektr.

CEVAP: A

12. İlkbahar mevsiminde don olayları, yazların kurak geçmesi ülkemizin iç kesimlerinde yaygın olan karasal iklime işaret etmektedir.

CEVAP: C

13. Seralar cam veya plastik kullanılarak yapılan kapalı mekanlardır. Kış mevsiminin ılık geçmesi önemlidir. Sıcaklığın düştüğü dönemlerde seralar ısıtılır bu durum maliyeti artırır.

Seracılık mevsim dışı faaliyet olduğundan hava koşullarının uygun olduğu zamanlarda kapalı mekanlarda yapılır.

CEVAP: C

14. Buğday üretiminde Türkiye dünyada ilk 10 ülke içerisinde yer almaktadır.

CEVAP: A

15. Tablolar incelendiğinde en yüksek sıcaklığı isteyen tarım ürünü kırmızı mercimektir. Buğday yaz mevsiminin kurak geçtiği yörelerde yetişme imkanı bulur. Mısır temel olarak bol su ister.

CEVAP: D

16. I. Menteşe Yöresi → Arıcılık
II. Taşeli Platosu → Kıl Keçisi
III. Doğu Karadeniz → Sığır

CEVAP: E

17. Çoruh → Doğu Karadeniz
Fırat → Doğu Anadolu
Manavgat → Akdeniz
Aras → Doğu Anadolu

Bu nehirlerin yatak eğimleri fazladır. Rafting sporu için akarsu akışının fazla olması gerekir.

Meriç nehri ise Yunanistan sınırımızı oluşturarak denize dökülen akış hızı düşük bir akarsudur.

CEVAP: A

18. I. Çubuk Geçidi
II. Zigana Geçidi
III. Sertavul Geçidi

CEVAP: E

14. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. I. Türkiye'nin KYK'de ve orta kuşakta yer alması enlemin sonucudur.
II. Batı rüzgarlarının etkisinde kalması enlemin sonucudur.
III. Aynı anda bir ortak saat kullanılması boylamın sonucudur.
IV. Türkiye dönenceler dışında yer aldığından güneş ışınları 90° ile düşmez. Bu nedenle gölge boyu hiç bir zaman "0" olmaz. Bu durum enlem ile açıklanır.
V. Türkiye'nin stratejik öneme sahip olması özel konum ile açıklanır.

CEVAP: E

2. III numaralı yöre Kıyı Ege bölümüdür. Levhalar tarafından sıkıştırılan tortul malzeme yumuşak ise kıvrım dağları oluşur. Ancak kıyı Ege'de sıkıştırılan malzeme sert olduğundan kırılmalar ile horst ve grabenler oluşmuştur.

CEVAP: C

3. I. yöre Ergene Havzası'dır. Trakya'da yer alır. Bu yöre Marmara Bölgesi'nin ve Türkiye'nin en düzlük yerlerindedir. Eğim azdır. Eğime bağlı erozyon azdır.
II. yöre Batı Karadeniz eğimlidir.
III. yöre Teke Platosu eğimlidir.
IV ve V. yöre Doğu Anadolu eğimlidir.

CEVAP: A

4. Grafikte Türkiye arazisinin yükselti basamakları yüzde ile gösterilmiştir. Türkiye'nin yükseltisini batıdan doğuya artması doğrudur. Ancak grafikte bu bilgiyi doğrulayacak bir bilgi yoktur (II).
Grafikte eğim ile ilgili bir bilgi yoktur (III).
Grafik incelendiğinde ilk iki sütunun toplamı %30'a dahi ulaşamamıştır.

CEVAP: A

5. Verilen iller aynı enlemde batıdan doğuya doğru sıralanmıştır. Bu doğrultuda yükselti de arttığından sıcaklık 0°C'nin altına daha fazla iner.

CEVAP: A

6. I. K-L → K güneyde L kuzeyde özel konumları da aynı → enlem
II. L deniz kıyısında M karasal
III. S kuzeyde N güneyde → enlem
IV. P'nin R'ye göre sıcak olması enlem R'nin P'ye göre soğuk olması yükselti ile açıklanır.

CEVAP: B

7. Çizgi doğrultusunda doğuya gidildikçe Gelincik, Devedikeni, doğrultunun kuzeye yöneldiği noktada Sarıçam, çizginin bittiği yerde Kayın ağacına rastlanır. Kızılcım ormanları Akdeniz Bölgesindedir.

CEVAP: E

8. I. Taşeli platosu, arazi yapısı nedeni ile az nüfuslanmıştır. (D)
II. Hakkari çevresi yağışın fazla olması nedeni ile az nüfuslanmıştır. (Y) (Hakkari çevresi engebeli ve yüksektir. Kış mevsimi de soğuk olduğu için az nüfuslanmıştır.)
III. Tuz Gölü çevresi kuraklık nedeni ile az nüfuslanmıştır. (D) Tuz gölü çevresi ülkemizin en az yağış alan yöresidir.

CEVAP: B

14. DENEME - ÇÖZÜMLER

9. I. Nüfus miktarı sürekli artmıştır. Çünkü grafiğe göre nüfus artış hızı hiç bir yılda sıfıra düşmemiştir.
- II. Son yıllarda nüfus artış hızı azalmıştır. Buna rağmen yine hız sıfıra düşmediğinden nüfus azalmamıştır. Miktar olarak artış düşük hızda devam etmektedir.
- III. Nüfus miktarı grafikteki bilgilerden elde edilemez. Grafik nüfus artış hızını vermektedir.

CEVAP: A

10. Çalışan nüfus oranı OECD ülkelerine göre daha azdır.

CEVAP: D

11. K → Çiftlik (İzmir Çevresi - Büyükşehir)
L → Mera (Van Gölü Çevresi)
M → Oba (Göçebe yaşamın geçmişte daha yaygın olduğu Antalya-Mersin arası)

CEVAP: C

12. Kıyı ovalarda iklim, toprak şartları uygundur. Bunun yanısıra modern tarım uygulamaları nedeni ile verim yüksektir. (D)
Kümes hayvancılığı kentli nüfusun fazla olduğu yerlerde gelişmiştir. (Pazar-üretim ilişkisi) (D)
Büyükbaş hayvan sayısının en fazla olduğu il Konya'dır. (D)
Arıcılığın en çok geliştiği iller Muğla, Ordu, Hakkari'dir. (D)
Kıl keçisinin en çok yetiştirildiği bölge Akdeniz'dir. (D)

CEVAP: E

13. Linyit ve taşkömürü yakarak elektrik üreten termik santrallerde karbondioksit çıkarışı fazladır. Çatalağzı Termik Santrali taşkömürü ile elektrik üreten tek termik santralimizdir.
Yatağan, Çayırhan, Elbistan Termik Santralleri Linyit kömürü kullanır.
Ambarlı Termik santrali ise doğalgaz ile üretim yaptığından karbondioksit salımı daha azdır.

CEVAP: D

14. Haritada petrol rafineleri işaretlenmiştir. Petrol rafineleri çevresinde Petro-kimya sanayi gelişmiştir.

CEVAP: C

15. Konya çevresinde ayçiçeği tarlaları bulunur. Yağ fabrikalarında ayçiçeği ham-madde olarak kullanılır.

CEVAP: C

16. Fethiye, Muğla'nın bir ilçesidir. Buradaki Saklıkent, karstik arazide oluşan bir kanyon vadi'dir. Bu vadi içindeki akarsu, rafting turizmüne elverişlidir.

CEVAP: C

17. A) Sanayi bitkileri ekim alanında dalgalanmalar bulunmakta olduğundan artış sürekli değildir.
B) Tahıl ekim alanı 2019 yılında 121.002 hektar iken 2020 yılında 119.034'e düşmüştür. Bu durum artışı değil azalmayı gösterir.
C) Baklagillerin ekim alanı sanayi bitkilerinin ekim alanının yarısından fazladır.
D) Tahıl ekim alanları, baklagil ekim alanlarından 10 kat fazladır.
E) Tabloda sadece ekim alanı verilmiştir. Verimin bulunabilmesi için üretim miktarında verilmiş olması gerekirdi.

CEVAP: D

18. Ordu'ya fındık toplamak için mevsimlik işçi göçü yapılmaktadır. Bu göç miktarı Rize, Antalya, Nevşehir ve Ankara'ya göre daha fazladır.

CEVAP: B

15. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Türkiye 36° - 42° kuzey paralellerinde yer alır. Örneğin Türkiye 10° - 16° kuzey paralellerinde yer alsa idi Türkiye'ye güneş ışınları daha büyük açılarla düşerdi. Bu durum matematik konum ile açıklanır.
A, B, D, E özel konum ile ilgilidir.

CEVAP: C

2. Türkiye orta kuşakta yer aldığından gezici hava kütlelerinin etkisinde kalır. Çevresindeki Sibiry Termik Yüksek Basıncı, Asor Dinamik Yüksek Basıncı, Basra Termik Alçak Basıncı, İzlanda Dinamik Alçak Basıncı yıl içinde farklı mevsimlerde etkilidir.

Sürekli yüksek basınçlar 30° enlemleri ile kutuplar çevresinde; sürekli alçak basınçlar 0° (Ekvator'da) ve 60° enlemlerinde görülür. Türkiye 36° - 42° kuzey enleminde yer aldığı için Türkiye'de sürekli basınç merkezleri görülmez.

CEVAP: B

3. Dünya kendi ekseninde döndüğünden gece ve gündüz birbirini izler. Bu sırada gece farklı bir sıcaklık, gündüz farklı bir sıcaklık oluşur. Buna bağlı olarak oluşan basınç farkı meltemleri oluşturur.

Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevreli olduğundan gün içinde oluşan basınç farkları meltemlerin gece karadan denize, gündüz denizden karaya esmesine ortam hazırlar.

CEVAP: A

4. Ordu fındık tarımının yoğun olarak yapıldığı bir yöredir. Yörede sıcaklıkların 0° C'nin altına düşmesi ilkbaharda filizlenmeye başlayan fındık ağacına zarar verir.

Fındığın ekonomik değeri Mardin, Konya, Ankara ve Çorum'daki tarım ürünlerinden fazladır.

CEVAP: B

5. A) Kıyılar iç kesimlere göre nemli olduğundan yağış daha fazladır.
B) Kısa mesafelerde yükselti değiştiğinden yağış miktarı değişir.
C) Dağların denize dönük yamaçlarında nem oranı fazla olduğundan yağış diğer yamaça göre fazladır.
D) Karadeniz ve Akdeniz Bölgesi'nde dağlar denize paralel uzandığından nemli hava kütleleri iç kesimlere ulaşamaz.
E) Kışın iç kesimlerde Sibiryaya Termik Yüksek basıncı etkilidir. Bu basınç havanın ayaz ve kuru olmasına yol açar. Yağış getiren basınçlar alçak basınçlardır.

CEVAP: E

6. A,B,C ve D seçeneklerinde belirtilen doğrudur.
Doğu Karadeniz'deki akarsuları daha çok yağmur suları besler.

CEVAP: E

7.

	<u>Yöre</u>	<u>En Yağışlı Mevsim</u>
I.	Erzurum-Kars	Yaz
II.	Batı Karadeniz	Sonbahar
III.	Orta Fırat	Kış
IV.	Konya	İlkbahar

CEVAP: A

15. DENEME - ÇÖZÜMLER

8. Boylam yerel saat üzerinde etkili iken bitki örtüsü iklim etkisi ile şekillenir. Dağların deniz etkisinden uzak olması karasallığı artırır. Yükselti ise sıcaklığı düşürdüğünden kar örtüsü uzun süre yerde kalır.

CEVAP: C

9. Silifke, Bursa, Menemen ve Çarşamba ovaları ılıman bir iklime sahiptir. Bu ovalarda endüstri bitkileri yetiştirilir. Ekonomik değeri yüksek tarım ürünleri yaygındır. Bu durum nüfusu kendine çekmiştir. Üstelik kıyı ovalarımız iç bölge ovalarına göre daha fazla nüfuslanmıştır.

CEVAP: D

10. Tablo incelendiğinde yalnızca okur-yazar oranı verilmiştir. O nedenle yalnızca erkek okur-yazar oranının en yüksek olduğu bölgeye ulaşılabilir.

CEVAP: D

11. Türkiye'de verimli tarım arazilerinde fabrikalar, konutlar, yollar inşa edilmesi arazinin yanlış kullanımına örnektir.

Tarım arazilerinde uygun olmayan tekniklerin kullanılması ve erozyonun artması tarlaların niteliğini bozmuştur.

Yeraltı kaynakları daha çok tarım dışı arazilerde olduğundan etki daha azdır.

CEVAP: C

12. Ülkemizde kümes hayvancılığı 1950'li yıllardan itibaren kırdan kente göç ile başlamıştır.

Tüketici nüfusun kentlerde toplanması pazar olanaklarını artırdığından kalabalık kentlerin çevresinde tavuk çiftlikleri kurulmuştur.

Kümes hayvancılığı kapalı mekanlarda yapıldığı için I ve IV'de belirtilen doğal koşullardan etkilenmez.

CEVAP: B

- 13.

<u>Şehir</u>	<u>Çıkarılan Maden</u>
Batman	Petrol
Seydişehir	Boksit (Alüminyum)
Elbistan	Linyit kömürü
Zonguldak	Taşkömürü

Oysa Kırıkkale'nin gelişmesinde petrol rafinerisi etkili olmuştur. Petrol, boru hatları ile dışarıdan buraya taşınmaktadır.

CEVAP: C

14. Dış satım geliri bir ülkenin ihracattan elde ettiği gelirdir.

Dış alım gideri ise ithal ürünlere ödediği paradır.

Ülkemiz enerji kaynaklarında, sanayi ürünlerinde dışa bağımlıdır.

Gelirlerimizde otomotivin payı yüksek olmakla birlikte yaş, sebze meyvenin payı da oldukça fazladır.

Bu nedenle harcamamız, gelirimizden daha azdır.

CEVAP: A

15. DENEME - ÇÖZÜMLER

15. A) Çanakkale, Bursa ve Balıkesir turizme katkı sağlar.
B) Bursa'da dokuma endüstrisi gelişmiştir.
C) Güney Marmara Bölümü engebeli değildir. Bu nedenle akarsuların hidroelektrik potansiyeli azdır.
D) Zeytin yağı fabrikaları yaygındır.
E) Bursa'da otomotiv sanayi gelişmiştir.

CEVAP: C

16. Nükleer santrallerin soğutulmasında su kullanılır. Bu suyun temini ve denize bırakılması kolay olduğundan yer seçiminde denize yakın olması tercih edilir. Ayrıca radyoaktif atıkların gemilerle uygun depolama alanlarına taşınması daha kolaydır.

Nükleer santrallerdeki en büyük sorunlardan biri deprem sırasında reaktörden radyasyon sızmasıdır. Bu nedenle nükleer santraller hem depreme dayanıklı hem de deprem riskinin az olduğu yerlere inşa edilirler.

CEVAP: A

17. 2020 TÜİK verilerine göre en çok ihracatımız Almanya en çok ithalatımız Çin ile gerçekleşmiştir.

CEVAP: C

18. Doğal liman sayısının çok olması Ege Bölgesi'ne ticarete bir avantaj sağlamıştır.

CEVAP: A

16. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Türkiye'nin enlem ve boylam dereceleri çizildiğinde en kısa mesafenin B şıkkında olduğu anlaşılır. Hava aracı güneydoğu yönünde ilerlerse Türkiye'ye ulaşmış olur.

CEVAP: B

2. I numaralı yöre Bafra ve Çarşamba ovalarını, II numaralı yöre Konya Ovası'nı göstermektedir. III numaralı yöre Teke Platosu'nu, IV numaralı yöre Hakkari Bölümünü göstermektedir. Teke Platosu ve Hakkari Bölümü engebeli olduğundan tarımda makine kullanımına daha az elverişlidir.

CEVAP: E

3. A) Toprağın erozyon ile taşınması sonucunda toprak altındaki kayalar yüzeye çıkmaktadır. (Olumsuz)
- B) Akarsuların taşıdığı alüvyal toprak delta toprağını yenilemekte ve deltaları sürekli genişletmektedir. Bu durum olumludur.
- C) Baraj su toplamak ve elektrik enerjisi üretmek için yapılmaktadır. Baraj gerisinde toprak birikince baraj atıl hale gelir. (Olumsuz)
- D) Toprağın incilmesi su depolama kapasitesini azaltır. (Olumsuz)
- E) Erozyon çevre sorunu olduğundan ekosistem olumsuz etkilenir. (Olumsuz)

CEVAP: B

4. Sinop'ta Karadeniz iklimi görülür. Yazlar kurak değildir.
Kütahya'da step iklimi görülür. Kışlar soğuktur.
Antalya ve Balıkesir'de Akdeniz iklimi görülür. Kışlar ılık ve yağışlı, yazlar sıcak ve kurak geçmektedir.

CEVAP: C

5. A) Çocuk nüfus oranının fazla olması doğum oranından etkilenir.
B) Kırsal kesimde doğumların fazla olması kente göçü artırır.
C) Genç nesil eğitim ve sağılıktan daha az yararlanır.
D) Doğumlar ile insan sayısı arttığından kişi başına düşen gelir azalır.
E) Tarımsal nüfus yoğunluğu tarım arazisine bağılı olduğundan etkilenmez.

CEVAP: E

6. Divan yerleşmeleri Batı Karadeniz'de bir kaç mahallenin bir araya gelmesi ile oluşan yerleşmelerdir. Kastamonu'da divan yerleşmelerinde tarım ve hayvancılık temel geçim kaynağıdır.

CEVAP: D

7. Jeotermal enerji fay hatlarından çıkan sıcak su ve buhardan elektrik elde etmeye dayanır. Sıcak su ile doğrudan konutlar, iş yerleri, hastaneler, seralar ısıtılabilir gibi elektrik de elde edilebilir. Denizli Sarayköy jeotermal santralinden elektrik elde edilmektedir.

CEVAP: E

16. DENEME - ÇÖZÜMLER

8. Atmosferdeki nem oranlarının farklı olması yağış miktarını, yükseltelerin farklı olması sıcaklığı, toprak tipleri mineralleri etkilediğinden yetiştirilen tarım ürünleri farklıdır. Tarım alanlarının genişliği tarım ürünü çeşidini etkilemez.

CEVAP: E

9. Doğu Anadolu'da büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık beraber yapılabilmektedir. Balıkçılık kıyı bölgelerimizde gelişmişken elma tarımı da yapılmaktadır. (Karadeniz)

Trakya'da büyükbaş hayvancılık yaygındır. Üstelik Ayçiçeğinin en fazla ekildiği yöredir.

Mısır ve pirinç bol su ve ılıman iklim istediğinden Orta Karadeniz'de üretilmektedir.

Oysa ki fındık her mevsim yağış ve bulutlu hava isterken aynı yörede yaz sıcaklığı isteyen pamuk yetişmez.

CEVAP: E

10. I. haritada Karadeniz kıyıları, güneyde Çukurova gösterilmiştir. Mısır tarımı Karadeniz'de sulama olmadan Çukurovada sulama ile yetiştirilir.

II. haritada taralı alanlar Güney Marmara, Ege ve Akdeniz kıyılarıdır. Dikkat edilecek olur ise Doğu Karadeniz'de taralı olarak gösterilmiştir. Bu yörelerin ortak özelliği kış ılıkılığı olduğundan zeytin yetiştirilebilir.

III. Turunçgiller kış ılıkılığı isteyen tarım ürünleridir. Kıyı Ege, Akdeniz kıyıları ve Doğu Karadeniz (Rize) taralı olarak verilmiştir.

CEVAP: B

11. Grafik sadece termik (kömür, petrol, doğalgaz) ve jeotermal enerji paylarını gösterdiğine göre maliyet bilgileri yer almamaktadır.

CEVAP: E

12. I numaralı yöre Türkiye'nin en fazla yağış alan yörelerinden Yıldız dağları bölümüdür. Üstelik yağış rejimi de düzenlidir. Başka bir deyişle kurak mevsim olmadığından buğday yetiştirilemez.

II, III, IV, V numaralı yerlerde yaz kuraklığı yaşandığından buğday yetiştirilebilir.

CEVAP: A

13. Diyarbakır platosu, Ergene havzası, Göller yöresi, Tuz gölü çevresinde yağış miktarı az, buharlaşma şiddetlidir.

Ormanların kendini yenilemesi yağış miktarına bağlıdır. Taşeli ve Teke platoları Türkiye'de yağışın en fazla olduğu yerlerdendir.

CEVAP: B

14. Cennet-Cehennem mağaraları karstik arazide oluşan obruklardır. Doğal bir güzelliğidir. Bu nedenle inanç turizmi ile ilgili değildir.

CEVAP: D

16. DENEME - ÇÖZÜMLER

15. Konserve fabrikalarında hammadde olarak sebze ve meyve ile balık yaygın olarak kullanılmaktadır.

CEVAP: E

16.

- I. Orta Karadeniz
II. İç Anadolu

Bu yörelerde engebe az olduğundan demiryolu yapım maliyeti düşüktür.

III. Doğu Anadolu'da dağlar doğu batı yönlü uzanırken engebeldir. Yöre kuzey-güney yönlü aşıldığından köprü, tünel ihtiyacı fazladır.

IV. Kuzeydoğu Anadolu ile Doğu Karadeniz kıyılarını birbirine bağlanmaktadır. Engebe fazladır.

CEVAP: E

17. Bakır rezervimiz yeterli olduğundan ithalata gerek yoktur.

Doğalgaz rezervimiz yetersiz olduğundan ithalat yolu ile ihtiyaç karşılanmaktadır.

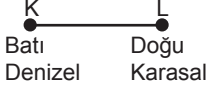
CEVAP: A

18. Türkiye'nin ortalama yükseltisi fazladır (1132 m). Yerleşmeler ancak bu yükseltinin altına yoğunlaşabilir. Yerşekilleri göz önüne alındığında engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde nüfus yoğunluğu azdır.

CEVAP: B

17. DENEME - ÇÖZÜMLER

1.

K ve L noktasının özel konumları farklıdır. Buna bağı olarak bitki örtüsü, tarım ürünlerinin olgunlaşma süresi, ürün çeşidi, sıcaklık ortalaması farklıdır.

K ve L noktaları aynı enlemde yer almaktadır. Bu özellik matematik konumu ifade eder. Aynı enlemde yer alan yerler ekvatora eşit uzaklıktadır. Böylece güneş ışınları aynı açı ile düşer.

CEVAP: E

2. Dolin, polye, mağara ve obruk karstik erime şekilleridir. Bu şekiller ancak kalker, jips ve kaya tuzu gibi kayaların üzerinde oluşabilir. (I)
Karstik şekillerde fiziksel parçalanma yerine kimyasal parçalanma görülür. (II)
Geniş tabanlı vadiler Ege bölgesinde yaygındır. (III)
Sıcak su kaynaklarına fay hatlarında rastlanır. Karstik arazilerde soğuk su kaynaklarından voklüz yaygındır. (IV)

CEVAP: A

3. Fiziki haritalarda renkler yükselti basamaklarını gösterir. Örneğin, Çukurova-yeşil, Yüksekova-kahverengi ile gösterilir. İkisi de ovadır ancak yükseltileri farklı olduğundan ayrı renklerle gösterilir.
Kahverengi tonların hakim olduğu yerler yüksek ve engebelidir. Ulaşım kısıtlıdır. Eğimli olduklarından çığ oluşur. Akarsuların akış hızı yüksek olduğundan da hidroelektrik potansiyelleri fazladır.

CEVAP: E

4. Genç oluşumlu arazilerde; kırıklı arazi fazladır, deprem görülür. Aşınma henüz bitmediğinden engebe, yükselti fazladır.

Ancak taşkömürü I. zaman Paleozoikte oluştuğundan yaşlı arazilerde görülür. Bu nedenle ilk dört açıklama doğrudur.

CEVAP: D

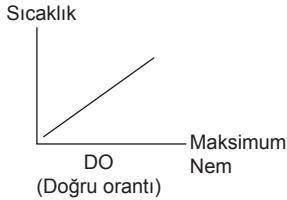
5. II. Taşeli Platosu
III. Antalya Yöresi
IV. Batı Karadeniz
V. Doğu Karadeniz

Dağlar denize paralel olduğundan boyuna kıyı tipi görülür. Bu tip kıyılarda kıta sahanlığı dardır.

I nolu yöre Çukurova'dır. Çukurova'da kıta sahanlığı geniş olduğundan kıyılarda dalgalar birikim yapabilir. Böylelikle irili ufaklı çok sayıda lagün gölü oluşur.

CEVAP: A

- 6.

- I. Adana
II. Kıyı Ege
III. Güney Marmara
IV. Biga Yöresi
V. Batı Karadeniz

Ocak ayında en sıcak yer Adana olduğundan maksimum nem en fazla; en soğuk yer Batı Karadeniz olduğundan maksimum nem en az buradadır.

CEVAP: B

17. DENEME - ÇÖZÜMLER

7. Föhn rüzgarı dağlık yörelerde oluşur.

Bu nedenle;

- I. Yıldız Dağları
- II. Küre Dağları
- III. Doğu Karadeniz Dağları
- V. Toroslar'da föhn rüzgarları görülür.

Ancak IV numaralı yöre Güneydoğu Anadolu'da Suriye sınırında yer alan düz bir alandır. Bu nedenle burada föhn rüzgarı oluşamaz.

CEVAP: D

8. Taralı yöreler İç Anadolu'da Tuz Gölü, Doğu Anadolu'da Iğdır Ovası'dır.

Yağışın az olduğu yörelerde mutlak nem (havada bulunan gerçek nem) az, bitki örtüsü cılızdır. Nem oranı az olduğundan günlük sıcaklık farkı fazladır. Buna bağlı olarak kayalar fiziksel olarak parçalanır.

Bağıl nem oranı yüksek olan yerlerde yağış fazla olacağından kimyasal parçalanma ve bitki örtüsünün gür olması beklenir. Oysa ki işaretli yörelerde bağıl nem oranı düşüktür.

CEVAP: B

9. Tabloda okur-yazar oranları verilmiştir. Tabloda toplam okur-yazar kadın ve erkek nüfusu verilseydi okuma yazma bilen kişi sayısı tespit edilebilirdi.

Bu nedenle tablodan tüm bölgelerde erkeklerin okur yazarlık oranı kadınlardan fazladır bilgisine ulaşılabılır.

CEVAP: C

10. Taralı bölge Doğu Anadolu'nun güney doğusundan başlayıp Erzurum-Kars Platosuna kadar uzanmaktadır. Burası Türkiye'nin en engebeli yeridir. Ulaşım, sanayi gelişmemiştir. Devlet hizmetleri dışında yatırım neredeyse yoktur. Bu nedenle gelişmişlik düzeyi azdır. Kırsal nüfus fazladır. Doğum oranı yüksek olup tarım arazileri dar olduğundan tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır. İş olanakları yetersiz olduğundan kişi başına düşen gelir azdır.

CEVAP: E

11. _____ 60°K
----- 42°K
----- Türkiye 36°K
----- 30°K
----- 23°27' Yengeç Dönencesi
----- 0°

- Türkiye'nin matematik konumu -

Türkiye'de güney yamaçlarda güneşlenme süresi, güneş ışınlarının düşme açısı fazladır. Madra, Bey, Bolkar ve Allahuekber dağlarının güney yamaçları bu nedenle yoğun nüfusludur. Kaçkarların güney yamaçlarına da güneş kuzey yamaçlarından daha büyük açı ile düşer. Ancak Kaçkarların kuzey yamacı Karadeniz'e dönük olduğundan daha nemli ve ılımandır. Bu nedenle Kaçkarların kuzey yamacı güney yamacına göre daha fazla nüfuslanmıştır.

CEVAP: A

12. Kıyı ovalarımızda iklim koşullarının elverişliliğine bağlı olarak tarım ürünü çeşidi fazladır.

CEVAP: E

13. Tabloda turunçgil üretim oranları verilmiştir. Sıcaklık ile ilgili bir bilgi olmadığından soğuğa en dayanıklı turunçgil portakaldır denemez. Ayrıca tabloda turunçgillerin yetişme alanları da verilmemiştir.

CEVAP: E

14. A) Üretimin tamamı Karadeniz Bölgesindedir (D).
B) Yağışın 1500 mm üstünde olması kaliteyi artırır (D).
C) Çay don olaylarından olumsuz etkilenir. Bu nedenle 500-600 metreden yüksekte yetişmez (D).
D) Devletin destekleme alımı yaptığı ürünler arasında yer almaz (Y).
Devlet çay üreticisinin olumsuz piyasa koşullarından etkilenmemesi için destekleme alımı yapmaktadır.
E) Çay Cumhuriyet dönemi ile Türkiye'ye getirilmiştir. Doğal yetişme alanı Doğu Karadeniz'dir.

CEVAP: D

17. DENEME - ÇÖZÜMLER

15. I. İç Batı Anadolu
II. İç Anadolu
III. İç Anadolu
IV. Güneydoğu Anadolu
- Haritada numaralarla gösterilen yandaki yörelerde koyun yetiştiriciliğine uygun kısa boylu otlar ve geniş düzlükler bulunur.

Ancak V numaralı yöre Erzurum-Kars Platosudur. Burada uzun boylu otlar yaygın iken engebe de fazladır. Bu nedenle koyun yetiştiriciliğine daha az elverişlidir.

CEVAP: E

16. Orman alanlarının tahrip edilerek imara açılması, kaçak kesimlerle kesime uygun olmayan ağaçların kesimi, keçi yetiştiriciliğinin ormanlık alanlarda yapılması ve orman yangınları orman arazilerini yok etmektedir. Heyelan ise ormanlara daha az zarar verir.

CEVAP: B

17. Yeraltı Kaynağı | Rezerv Alanı
Bor | Eskişehir (Seyitgazi) (D)
Bakır | Artvin (Murgul) (D)
Krom | Elazığ (Guleman) (D)
Demir | Sivas (Divriği) (D)
Barit | Isparta Keçiborlu (Y)

Barit en fazla Antalya-Alanya'da çıkarılır.

CEVAP: E

18. Linyit, jeotermal ve doğalgaz jeolojik yapı ile ilgilidir. İklimden etkilenmezler. Akarsu yağış ve buharlaşmadan, güneş ışınları mevsimsel değişime uğradığından iklimden etkilenir.

CEVAP: E

18. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Jeopolitik Dünya üzerindeki herhangi bir yerin özel konumunun politik, ekonomik, askeri etkisidir.

Türkiye bulunduğu konum itibarı ile farklı kültürleri, ekonomileri, siyasi ve askeri yapıları birbirine bağlar. Ortadoğu ülkelerine komşudur. Petrole ihtiyaç duyan Avrupa Birliği ülkelerine petrol boru hatları ile ülkemiz üzerinden taşınabilir.

Buna karşılık aynı anda farklı iklim özelliklerinin yaşanması yükseltti, karasallık, denizellik ve engebe ile ilgili iken dört mevsimin yaşanması matematik konum ile açıklanabilir. Bu iki durum jeopolitik önem üzerinde daha az etkilidir.

CEVAP: D

2. Volkanik dağlarımız aktif değildir. Güncel buzullara yalnızca Ağrı volkanında rastlanırken, Hasan ve Melendiz Volkanı çevresinde peribacalarına rastgelinir. Krater Gölü ise yalnızca Nemut Volkanında bulunur.

Ancak volkanik arazilerin tümünde toprak mineral bakımından zengindir.

CEVAP: A

3. Eğer bir fiziki haritada yeşil, sarı, turuncu ve kahverengi renkler birlikte görülüyorsa yerşekilleri çeşitli, yüksek, engebeli ve eğimli vs. demektir.

Buna bağlı olarak akarsuların akış hızları yüksek, gerçek ve izdüşüm alan arasındaki fark fazla ve ulaşım engebeden dolayı güçtür. Böyle arazilerde tünel, viyadük, viraj sayısı fazladır.

Ancak kırıklı yer yapısı jeolojik bir olaydır. Yükseltinin renklerle gösterildiği bir haritada mutlaka kırık (fay) vardır denilemez.

CEVAP: D

4. Abant, heyelan set gölü iken Mogan alüvyal set gölüdür. Tabloda bu göllerin yeri değiştirilirse yanlışlık giderilmiş olur.

CEVAP: A

5. Şanlıurfa çevresi Kars, Balıkesir, Kastamonu, Hakkari çevresine göre yaz mevsiminde daha yüksek bir sıcaklığa sahiptir. Bağıl nem sıcaklık ile ters orantılı olduğundan verilen yöreler içinde en az bağıl nem Şanlıurfa çevresindedir.

CEVAP: B

6. A) Karasallığın artması ile iç kesimler kıyı kesimlere oranla daha soğuktur.
B) En yüksek sıcaklık $+12^{\circ}\text{C}$ 'den fazla, en düşük sıcaklık -4°C 'den azdır. Sıcaklık farkı 16°C civarındadır.
C) Doğu Karadeniz kıyılarında sıcaklık $+6^{\circ}\text{C}$ 'nin üzerinde iken Tuz gölü çevresinde $+2$ ve $+4^{\circ}\text{C}$ arasındadır.
D) Haritaya göre en yüksek sıcaklık değeri $+10$, en düşük sıcaklık değeri -4°C 'dir.
E) Akdeniz kıyılarında sıcaklık $+12^{\circ}\text{C}$ 'nin üzerindedir.

CEVAP: D

7. K doğrultusu Karadeniz'den başlamaktadır. (Orman)
L doğrultusu Tuz Gölü kuzeyinde bitmektedir. (Bozkır)
M doğrultusu Kuzeydoğu Anadolu'da bitmektedir. (Çayır)
N doğrultusu Akdeniz kıyısından bitmektedir. (Maki)

CEVAP: B

8. Köyden kente göç toplam nüfus üzerinde etkili değildir. Bu göç türü nüfus dağılışının düzensiz olmasına neden olmuştur. Bu nedenle 1975-1985 döneminde kırsal kesimden kentlere yapılan göçler nüfus artış hızında daha az bir etki yapmıştır.

CEVAP: D

18. DENEME - ÇÖZÜMLER

9. Ektansif tarım yönteminde insan gücüne ihtiyaç fazladır. Ancak ektansif yöntemde insan gücünün yerini makineler aldığından işsiz kalan köylü kente göç etmektedir.

Doğum oranının fazlalığı nedeni ile artan nüfusun ihtiyaçları karşılanamaz. Bir yandan arazilerin miras yolu ile parçalanması tarımsal üretimi azaltır. Kırsalda eğitim ve sağlık hizmetleri yetersiz olduğundan kente göç artar.

Ancak tarım ürünlerinin çeşitlenmesi sulama olanaklarına bağlı olarak artmıştır. Bu durum göçleri artırmaz.

CEVAP: D

10. Öğretmen, resepsiyon görevlisi, veznedar, pastacı hizmet sektöründe faaliyet gösterir.

Keresteci ise tarım sektöründe faaliyet gösterir.

CEVAP: A

11. Divanlara Batı Karadeniz’de rastlanırken mahalle, çiftlik ve mezralar sürekli köyaltı yerleşmelerdir. Su kaynakları tüm yerleşmelerin oluşumunda etkilidir. Dalyanlar balıkçılık faaliyetleri ile ön plana çıkar.

Köyaltı yerleşmelerinde kent merkezlerine olan mesafe etkili değildir.

CEVAP: E

12. A) Tarım alanı 20.000 km² nin altında olan tek bölge Doğu Anadolu’dur.
B) İç Anadolu ile Doğu Anadolu’nun tarım alanları arasındaki fark 35.805 km²’dir. Bu fark diğerlerine göre daha fazladır.
C) Tarım alanı 30 bin km²’yi geçen tek bölge İç Anadolu’dur.
D) Tabloda Doğu Anadolu’nun engebeli olduğuna dair bilgi, kanıt yoktur.
E) Ege ve Akdeniz bölgelerinin toplam tarım alanı 50.133 km² iken İç Anadolu 55.652 km²’lik tarım alanına sahiptir.

CEVAP: D

13. Doğu Karadeniz ile Erzurum-Kars platosunda yaz mevsimi yağışlı geçer. Bu yağışlar dağlık alanda uzun boylu çayırların yetişerek meralara dönüşmesini sağlar.

CEVAP: D

14. Ülkemizde en yaygın küçükbaş hayvan türü koyundur.

CEVAP: A

15. Taşkömürü, barit, doğalgaz, petrol belli yörelere has madenlerdir. Ancak linyit kömürü neredeyse tüm bölgelerimizde bulunur.

CEVAP: E

16. Zonguldakta taşkömürü ile çalışan tek termik santralimiz Çatalağzı bulunur (I). Muğla'da ise Yatağan ve Gökova termik santralleri vardır (II).

CEVAP: A

17. İskenderun'da demir-çelik fabrikası olduğundan endüstrileşmeye bağlı kirlilik fazladır.

CEVAP: D

18. Demiryolu dağlık alanlarda daha düz olan vadileri izlerken dağlarımız doğu-batı yönlü uzandığından ulaşım bu yönde gelişir. Türkiye'nin Avrupa ile demiryolu bağlantısı bulunur. Ancak demiryolu tüm il merkezlerine ulaşmamıştır. (Doğu Karadeniz, Hakkari ve Muğla'da demiryolu yoktur)

CEVAP: B

19. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Haritadaki ok yönü güneybatıdan kuzeydoğuya doğru uzanmaktadır. Buna göre Türkiye kuzey yarımkürede yer aldığı için enleme bağlı olarak güneyden kuzeye doğru çizgisel hız azalır, gölge boyu uzar, meridyenler arası mesafe daralır, gece - gündüz süre farkı artar. Ancak birbirini izleyen paralel arası mesafe her yerde 111 km'dir ve bu mesafe değişmez.

CEVAP: D

2. A) Ege dağları kıvrım değil kırıklı yapıdadır.
B) Volkanik dağlarımızın hiç biri aktif değildir.
C) En yüksek dağımız volkanik bir dağ olan Ağrı dağdır.
D) Ülkemizde volkanik dağlar Van gölü çevresinde yoğunur.
E) Dağlarımız doğu-batı yönlü uzanır.

CEVAP: C

3. I. Selçuk ovası, Küçük Menderes nehri tarafından biriktirilerek oluşmuş bir delta ovasıdır.
II. Çarşamba ovası Yeşilirmak tarafından alüvyal malzemenin biriktirilmesiyle oluşmuş bir delta ovasıdır.
III. Göksu kanyonu ise Göksu nehri tarafından kalkerli arazinin aşındırılması ile oluşmuş bir kanyon vadidir.

CEVAP: C

4. I. Yağış miktarı fazla olursa toprak su ile dolar ağırlaşır.
II. Kar ve buz erimeleri yavaş olduğundan yamaç toprağı su çeker ve ağırlaşır.
III. Engebeli arazide eğim fazla olduğundan toprak yamaca tutunamaz aşağı yönde hareket eder.
IV. Killi toprak sünger gibi suyu çeker ağırlaşır, balçık halinde hareket eder.

CEVAP: E

5. Dünya üzerinde birden fazla ülkeden geçen akarsular politik ve askeri sorunlara yol açmaktadır. Ortadoğu gibi suyun yetersiz olduğu bölgelerde bu durum daha belirgindir. Fırat nehri Doğu Anadolu'dan kaynağını alarak Suriye'ye oradan da Irak üzerinden Dicle nehri ile birleşerek Basra körfezine dökülür. Bu nedenle Fırat nehri bir sorun teşkil eder.

Kızılırmak ve Manavgat'ın tamamı ülkemiz sınırlarında akış gösterir. Meriç'in doğduğu Bulgaristan, geçtiği Yunanistan'da su sorunu yoktur. Çoruh nehri Karadeniz'den doğar Gürcistan'dan denize dökülür. Yörede su sorunu yoktur.

CEVAP: C

Göl	Oluşum Türü
Sera	Heyelan Set
Manyas	Tektonik
Hazar	Tektonik
Terkos	Kıyı Set

Tortum ise heyelan set gölü olarak işaretlenirse eşleştirme doğru olarak tamamlanır. Büyük Çekmece kıyı set, Balık ve Van volkanik set, Ulubat tektonik göldür.

CEVAP: A

7. Keşişleme (Samyeli) ülkemize güneydoğudan sokulur (IV), Karayel ise kuzeybatıdan sokulur (I, III, V).

CEVAP: B

8. I. enlem olarak güneyde yer alan Güneydoğu Anadolu Temmuz ayında yaz yaşadığından sıcaktır.

II.'de karasal yerlerde nem azdır. Bu nedenle sıcaklık fazla yükselir.

IV.'de Basra Termik Alçak Basıncı Ortadoğu çöllerinin sıcaklığını Temmuz ayında bölgeye taşır.

III. numara ile belirtilen yükselti faktörünün etkisi yoktur. İndirgenmiş izoterm haritalarında yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisi ortadan kaldırılmıştır.

CEVAP: A

9. Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe sıcaklık her 100 m'de 0,5°C azalır. Bitkiler bu değişime uyum sağlayabildikleri yükseltiye kadar yetişebilirler. Sıcaklığın daha da düştüğü yerlerde bitkiler yerini soğuğa dayanıklı bitkilere bırakır.

CEVAP: B

19. DENEME - ÇÖZÜMLER

10. En fazla yağış yaz mevsiminde düştüğü için gür çayır gelişimine uygun olan bu yörede büyükbaş hayvancılık yapılır.

Ancak yağışın mevsimsel dağılışı oransal olarak farklı olduğundan yağış rejimi düzensizdir. Bununla birlikte grafikte sıcaklık bilgileri verilmemiştir. Eğer sıcaklık verilmiş olsa idi sıcaklığın 0°C 'nin altına düştüğü dönemde kar, 0°C 'nin üstünde olduğu dönemde yağmur yağmıştır yorumu yapılabilirdi. Sıcaklık verilmediğine göre yağışın kar ya da yağmur şeklinde yağdığı bilinemez.

CEVAP: A

11. I. Yerçekillerinin engebeli olduğu alanlarda tarım alanları dardır. Engebeden dolayı farklı bir ekonomik faaliyet gelişemediğinden çiftçi sayısı fazladır. Bu nedenle birim tarım alanına düşen çiftçi sayısı artar.
- II. Modern yöntemlerin uygulandığı düz ve geniş tarım arazilerinde insan gücüne ihtiyaç azdır. Bu nedenle tarımsal nüfus seyrelir.
- III. Konya gibi geniş düzlüklerde çiftçi sayısı çok olsa da tarımsal nüfus yoğunluğu Rize gibi dar arazili yerlere göre azdır.

CEVAP: E

12. Bağımlı nüfus; çalışan nüfusun bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan veya çalışamayacak durumda olan çocuk, genç ve yaşlı nüfustur. Göç veren yöreler gelişmediğinden bağımlı nüfus oranı fazladır.

Tabloya göre;

Bağımlılık oranı en fazla olan yöre K iken bu oranın en az olduğu yöre yani çalışanların fazla olduğu merkez L'dir.

CEVAP: C

13. Türkiye'de ortanca yaş 30 yaştan 31 yaşa çıkmıştır. Ülkemizde nüfus artış hızı azalmaktadır. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payının artması genç nüfus oranının azalması nüfus artış hızının azalmakta olduğunu gösterir.

CEVAP: A

14. I. Batı Karadeniz → Divan
- II. Ege Bölgesi → Dalyan
- III. Çukurova → Çiftlik
- IV. Doğu Anadolu → Kom
- V. İç Anadolu → Ağıl

CEVAP: D

15. Bir tarım ürününün üretim miktarı ekim alanına bölüldüğünde o üründen alınan verim ortaya çıkar. Özellikle ekim alanı dar üretimi çok olan ürünlerde verim daha fazladır. Tabloda illere göre üretim miktarı ve ekim alanı verilen ürünlerden ancak illere göre verim elde edilir.

CEVAP: A

16. Arıcılık doğal bitki örtüsünün korunmasını sağlamıştır.

İpek böcekçiliği için dut ağacı gerekir.

Besi - ahır - kümes hayvancılığı kapalı mekanlarda beşeri yöntemlerle üretime dayalıdır. Orman tahribatı mümkün değildir.

Koyun yetiştiriciliğinde bozkır bitki örtüsü yoğun olarak kullanılır.

Ancak özellikle kıl keçisi yetiştiriciliği Akdeniz'de yasaklanmıştır. Nedeni keçinin ağaçların filizlerini yiyerek tahribat oluşturmasıdır.

CEVAP: D

17. Murgul'da çıkarılan bakır Samsun'da işlenir. Divriği'de çıkarılan demir Karabükte işlenir. Köyceğiz'de çıkarılan krom Antalya'da işlenir. Batman'da çıkarılan petrol Batman'da işlenir İskenderun'a taşınmaz. Hamitaba'ta çıkarılan doğalgaz Bandırma'ya getirilmez. Aynı yerde elektrik üretiminde kullanılır.

CEVAP: B

18. Linyit yaygın olarak bulunur aşırı miktarda ithalata gerek yoktur. Gübre'nin hammaddesi fosfat ithal edilir. Mısır üretimi yeterli düzeydedir. Kağıt için kereste ve selüloz ithal edilir. Ancak petrol ihtiyacımızın %98'i ithal yollarla karşılanır.

CEVAP: B

20. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. I. Yıllık ortalama sıcaklık, aynı enlem üzerindeki noktalarda merkezlerin yükselti, denizellik, karasallık özelliklerinden kaynaklı farklı olabilir.
II. Çizgisel hız aynı enlem üzerindeki noktalarda eşittir.
III. Aynı enlemden yaşanan gece-gündüz süresi eşittir.
V. Aynı enlem üzerinde boylam farklı olabileceğinden başlangıç meridyenine uzaklık aynı değildir. (Çanakkale-Erzurum)

CEVAP: C

2. A) Kocaeli alçak olduğundan yağmur, Bolu yüksek olduğundan aynı hava kütleli kar yağışı bırakır (özel konum).
B) Ağrı Konya'ya göre yüksek olduğundan daha soğuktur, bahar geç başlar, bitkiler daha sonra çiçek açar (özel konum).
C) Kışın en yüksek sıcaklık Akdeniz'de yaşanır. Çünkü ekvatora daha yakındır. Güneş daha büyük açı ile düşer (enlem).
D) Yerden yükseldikçe sıcaklık azalır. Bitkiler dağ yamaçlarından yukarı doğru kuşaklar oluşturur (özel konum).
E) Ege batıda olduğundan Doğu Anadolu'dan daha alçaktır haliyle daha sıcaktır (özel konum).

Soruda verilen özellik yükseltinin sıcaklık üzerinde oluşturduğu etkiyi açıklamaktadır. A, B, D, E seçenekleri yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisine örnek iken C seçeneği enlemin (matematik konum) sıcaklığa etkisine örnektir.

CEVAP: C

3. A) Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi aynı enlemedir. Bu nedenle sıcaklığın aynı olması beklenir. Ancak Akdeniz denizel olduğundan kış sıcaklığı yüksektir.
- B) Yaz mevsiminde nemin en az olduğu bölge Güneydoğu'dur. Nem az olduğundan sıcaklık aşırı artar.
- D) Kıyılar nemli ılıman, iç kesimler nemsiz, kuru ve ayaz olur. Kıyılar sıcak iken iç kesimler soğuk olduğundan fark fazladır.
- E) Nem ağır bir gaz olduğundan çukur alanlarda birikir. Dağların zirvelerinde nem az olduğundan günlük sıcaklık farkı fazladır.
- C) Karadeniz kıyılarında güneş ışınlarının düşme açısı daha güneydeki Ege kıyılarından düşüktür. Bu nedenle Karadeniz kıyıları daha serindir.

CEVAP: C

4. <u>Rüzgar</u>	<u>Özellikleri</u>
Föhn (Bakırsattıran)	Dağlık bölgelerden alçalan hava sürtünmeden dolayı ısınır. Kış mevsiminde karları eritirken yaz mevsiminde orman yangınlarına, bitkilerin kurumasına yol açar.
Samyeli	Diğer adı Keşişlemedir. Ülkemize güneydoğudan sokulur. Kuraklığı artırır. (Özellikle Güneydoğu Anadolu)
Lodos	Güneybatı kıyılarına Akdeniz üzerinden gelerek yağış getirir. Deniz ulaşımını olumsuz etkiler.
Karayel	Balkanlar üzerinden eser sıcaklığı düşürür.
Poyraz	Kuzeydoğudan eserek sıcaklığın düşük hissedilmesine yol açar. Deniz ulaşımını olumsuz etkiler.

CEVAP: A

20. DENEME - ÇÖZÜMLER

5. Kıyı bölgelerde denize paralel uzanan dağların denize dönük yamaçlarında bol yağış nedeni ile tuzsuz, kireçsiz topraklar oluşurken aynı dağların iç kesimlerinde farklı iklimler oluşur (iklim daha kurak ve soğuktur). Toprak tipleri iklimden etkilenebildiğine göre her iki yamaçta toprak özellikleri değişir. I. yöre Doğu Karadeniz dağlarını göstermektedir.

CEVAP: A

6. Antalya'daki mağaralar, Mersin'deki obruklar kalker kayacının yeraltı suları ile çözünmesi sonucu oluşur. Pamukkale travertenleri ise kalkerin (kireçtaşı) yer yüzünde çökmesi ile oluşmuştur. Bu durum ülkemizde çözünebilir kayaçların yaygın olduğunu gösterir.

CEVAP: D

7. Taralı yöre Batı Karadeniz kıyılarını gösterir. Burada dağlar denize paraleldir. Bu nedenle kıta sahanlığı (şelf alanı) dardır. Aynı zamanda limanların hinterlandı (iç kesimler ile olan ulaşım ağı) dardır.

Batı Karadeniz'de dağların denize paralel olması falezlerin oluşmasına yol açarken aynı zamanda doğal liman sayısını azaltmaktadır. Taralı yörede Karadeniz Bölgesi'nin tek doğal limanı Sinop bulunur.

CEVAP: C

8. Grafik incelendiğinde akarsuyun en fazla suyu (Aralık, Ocak, Şubat) kış mevsiminde taşıdığı görülür. Bu durum kış yağışlarının yağmur olarak düştüğünü de gösterir. Akdeniz ikliminde yer aldığı aşikardır. Bu nedenle akarsu Kıyı Ege'dedir.

CEVAP: A

9. K: Kentleşme ve göç alımının fazla → İstanbul İzmit çevresi sanayileşmeye bağlı örnek oluşturur.

L: Dağınık kır yerleşmesi → Tarım alanları dağınık, su kaynakları bol bir yörede insanlar evlerini tarım arazilerine yakın kurduğundan dağınık kır yerleşmesi oluşur. I nolu yer Doğu Karadeniz.

M: Toplu yerleşme → Konya ve çevresinde su kaynakları az yerşekilleri sade olduğu için oluşur.

CEVAP: D

10. Türkiye’de nüfus 1927’den 2020’ye kadar sürekli artış göstermiştir. Her sayım döneminde bir önceki döneme göre daha fazla nüfusumuz olmuştur.

Ancak nüfus artış hızı ve işsizlik oranı tabloda belirtilmemiştir.

CEVAP: A

11. A) Bölgelerin gelişmişlik düzeyinin farklı olması mamul madde, tüketim maddesi, hammadde ticaretini artırmıştır.
- B) Ulaşım sistemlerinin gelişmesi mal ve hizmetlerinin kısa sürede tüketim merkezlerine ulaşmasını sağlamıştır.
- C) Farklı tarım ürünleri üreten bölgeler diğer bölgelere satış yapmaktadır.
- E) Reklam, moda, haberleşme pazarlama imkanlarını artırmıştır.

Türkiye’de maden sanayisi yeterince gelişmediğinden yeraltı kaynaklarının bölgeler arasında yaygın olarak ticareti yapılmamaktadır.

CEVAP: D

12. I. Saint Pierre kilisesi → Hatay → Akdeniz Bölgesi
- II. Hasankeyf → Batman → Güneydoğu Anadolu
- III. Nemrut Dağı Milli Parkı → Adıyaman → Güneydoğu Anadolu
- IV. Zeugma (Belkıs) → Gaziantep → Güneydoğu Anadolu
- V. Göbeklitepe → Şanlıurfa → Güneydoğu Anadolu

CEVAP: B

20. DENEME - ÇÖZÜMLER

13.	<u>Sanayi</u>	<u>Yararlanılan hammadde</u>
I.	Dokuma	Pamuk, keten
II.	Şeker	Şekerpancarı
III.	Çimento	Taş ve toprak

CEVAP: D

14. Bir ülkede ithalat ve ihracat toplamı dış ticaret hacmini (miktarını) verir.

Buna göre:

- A) Fransa ile yapılan ticaret miktarı 6 milyar \$ civarındadır. Grafikteki diğer ülkelerden azdır.
- B) Almanya ile yapılan ticaret 11 milyar \$ civarında olup diğer ülkelere göre fazladır.
- C) Grafikte ülkemizin ticaret yaptığı 4 ülke verilmiştir. Diğer dünya ülkelerinden bahsedilmediğinden hangi kıta ile daha fazla ticaret yapıldığına ulaşılamaz.
- D) İlk sütunlar dış alım giderlerini, ikinci sütunlar dış satım gelirlerini gösterir. Buna göre grafikteki hiç bir ülkede dış satım gelirimiz dış alım giderlerimizden fazla değildir.
- E) ABD ile yapılan dış ticaret açığımız yaklaşık 1 milyar \$ iken İtalya ile ticaretimizde rakam 2 milyar dolardır.

CEVAP: C

15. Buğday, tütün, mısır ve ayçiçeği Cumhuriyetten önce de tarımı yapılan ürünlerdir. Diğerlerine göre tek Cumhuriyet Dönemi bitkisi şekerpancarıdır.

Şekerpancarı fabrikası olmayan tek bölgemiz Güneydoğu Anadolu'dur.

CEVAP: B

16. Maden çeşitliliği Doğu Anadolu ve Ege bölgesinde fazladır. Madenlerin bir bölümü özelleştirilerek özel sektöre devredilmiştir. Aynı maden yatağı farklı bölgelerde olduğundan çıkarım maliyeti azalır.

Jeolojik olarak farklı evrelerden geçen Türkiye’de çeşitli madenler bulunur. Madenlerimizin büyük bölümü işlenmeden satılır. Bu nedenle madencilik sektöründen elde edilen gelir de henüz istenilen düzeyde değildir.

CEVAP: E

17. Samsun, Tokat ve Çorum Yeşilirmak Havzası Gelişim Projesinde yer alır. Sinop ve Yozgat Yeşilirmak Havzasını Gelişim Projesi kapsamında yer almaz.

CEVAP: D

18. <u>Termik Santral</u>	<u>Kullanılan Kaynak</u>
Çayırhan	Linyit
Soma	Linyit
Elbistan	Linyit
Ambarlı	Doğalgaz
Çan	Linyit

CEVAP: D